

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
 Egy évre 24 korona.
 Egy hónapra 2 korona.
VIDÉKEN:
 Egy évre 28 korona.
 Egy hónapra 2 k. 40 f.
HIRDETÉSEK:
 Első sorban heti sor egyszer 20 fill.
 utána minden következőnél 16 fillé.
 Nyilatkozó heti sora 40 fillé.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
 Társaság.
 József főherceg-ut 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1911.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF

Kedd, november 21.

Mai számunk főbb közleményei:

- A rendőrség államosításáért.
- Bérelti ajánlat a tűzriadaktanya telkére.
- Megalakult a Mária kongregáció.
- Bírái előtt a temesvári rablógyilkos.
- Szerelem — 280 koronaért.
- Rehabilitálják Burg Ferdinándot.
- Zugbankérok a vádlottak padján.
- Eltitelt aradi család.

Kritika a parlamentről.

Arad, november 20

A szapora, bár érdeklődésben meg-
 lehetősen szegény költségvetési vitá-
 ban gyorsan váltják föl egymást a
 különböző tárcák, s az azokkal kap-
 csolatos országos problémák. Ma már
 a belügyi költségvetésről volt szó; az,
 amit szombaton a honvédelmitárcáról
 és a honvédelmi tárcánál mondtak,
 szinte el van felejtve.

De minden tárcánál aktuális ma-
 rad és ezért kár lenne az emlékezet-
 ből tovafelelni hagyni azokat a sza-
 vakat, amelyeket Khuen-Héderváry
 miniszterelnök a közönségi kiadásokról
 szólva, a parlament hatásáról is
 mondott.

A miniszterelnök válaszában, amely
 a parlament régi gravaminális po-
 litikáját jellemezte, bennfoglaltatott a
 konkrét eseten messze túlmenő ál-
 talános nagy tanulság: az a köl-
 csönhatás, amelyet parlament és
 társadalom nálunk egymásra gyako-
 rolnak. Hosszu évtizedeken át a ma-
 gyar parlament disze, büszkesége, irá-
 nyítója volt a magyar közéletnek.
 Szinte sok is volt az a döntő súly,

amely ennek a testületnek jutott s
 amely minden tekintélyt, minden ini-
 ciatívát, minden erőt és befolyást a
 tisztelt Ház és tagjai részére abszor-
 beált. A magyar társadalom teljes
 függésbe jutott a saját parlamentjétől.
 A nemzet egésze egy a szolgálatára
 teremtett szervtől, a megbízó a meg-
 bízottól. Ez beteges állapotot teremtett.
 Mert szó sincs róla, a parlamentnek
 legyen tekintélye, hisz a nemzeti élet
 igen fontos jelenségeinek intézésére és
 irányítására van rendelve. De olyan
 állapotot, amilyen nálunk uralkodott,
 hogy a parlament szava, sőt nem is
 az egész parlamentnek szava, hanem
 csak egy szó a parlamentben, egy kép-
 viselő felszólalása a legmesszebb hang-
 zó, a legsúlyosabb volt ez országban,
 sehol kulturállamban nem találtunk és
 nem találunk. Ez a beteges állapot,
 illetve az erre való hajlam szemet
 szurt már 1848-ban is, törtelmünk
 egyik legkiválóbb alakjának és poli-
 tikai gondolkodójának, Eötvös József
 bárónak, aki még azokban az idők-
 ben is, amikor az ujáteremtés mun-
 kája tényleg a politikai tevékenységre
 központosította az ország minden ere-
 jét, amikor tehát a nemzeti élet min-
 den sulya az ujrászületett parlament-
 ben gyülemler meg, még akkor is
 így óvta a képviselőházat a tulbiza-
 kodástól:

— Ne feledjük el, tisztelt képvi-
 selőház, hogy a nemzetnek nem föl-
 tétlenül legtehetségesebbjei azok, akik
 itt e teremben ülnek, s hogy ezré-
 vel vannak az országban s magá-

ban a fővárosban is talán olyanok,
 akik esetleg nálunk sokkal érdeme-
 sebbek s a nemzetnek nagy szolgálá-
 tokat tehetnek.

A parlamenti szó sulyának tul-
 ten-
 gése az, amit a miniszterelnök tegnapi
 lakonikus, szinte odavetett észrevételé-
 ben megállapított, s a tulságos be-
 folyás, melyet a parlamenti hangula-
 tok a közvéleményre gyakorolnak.
 Az ujabb kor történetirója a magyar
 társadalom sok beteges tünetét, sok
 téves állásfoglalását, sok tartózkodá-
 sát és sok heveskedését fogja maj-
 dan erre a befolyásra visszavezetni.
 Szerencsére, ma már ez a befolyás
 csökkenőben van, a minek oka egy-
 részt az a természetes törvény, hogy
 minden élő szervezet öptudatlanul is
 kiküszöböli magából az ártó hatásokat,
 másrészt magának a parlamentnek
 visszaélése ezzel a tulságos befolyással.
 A nemzet szinte észrevétlenül visszako-
 veteli magának természetes jogát, hogy a
 maga szervét, a magaválasztotta kép-
 viselők gyülekezetét, ő is irányít-
 hassa. Megmutatkozik ez először is
 abban a sulyban és abban a bátor-
 ságban, amelylyel a magyar társada-
 lomban kialakult egyéb tényezők és
 testületek állásfoglalása megszólal és
 hat általában s megnyilatkozott ez
 különösen most, az ország obstrukció-
 ellenes állásfoglalásában. Régebben a
 tüzet a parlamentből plántálták át a
 közvéleménybe. Most a parlamentben
 meggyújtott tüzet a közvélemény hi-
 deg lehellelte eloltotta.

Adja Isten, hogy az ilyképen meg-

Tavaszi.

Írta: Hegedűs Gyula.

Sebesen, kimelegedve jött haza. Kissé
 rossz kedvű is volt; a fiu, akit tanított, ma a
 kelleténél többet makacszkodott. Szeretett volna
 neki odamondani valamit, de még a fejében
 szülemió gondolatot is elfojtotta. Elvégre is,
 őt azért fizetik. Ha csupa jó és engedelmes fiu
 volna a világon, a szegény filozoptereknek föl-
 kopnék az álluk.

Lombán odaballagott a szekrényéhez, ki-
 vette belőle a sajtot meg a kenyert, amit ma
 eltudott hozni a népkonyhából és enni kezdett.
 Évészközben észreverte, hogy eléggé megéhezett.
 Az állkapcsai gyorsan mozogtak föl és alá s
 mikor így megpillantotta magát a szemközti
 függő tükörben, elmosolyodott s jókedve kere-
 kedett. Begyömészölte magába az utolsó falatot
 is, fölkelte s kinyitotta az ablakot.

Odakinn tavasz volt. Langyos esteli
 szellő lopódzott be a szobába s elhozta magá-
 val a szomszédos tér virágzó fáinak illatát.
 Először nem is igen vette észre, de később,
 amikor a közeli kávéházban megszólalt a zene,
 a szomorú magyar nóta hangjánál egyszerre
 fejéhez kapott:

— Istenem, hiszen tavasz van!

A zene meg az illat mámorossá tették.
 Elfeledte, hogy alaposan megkínözta az a ra-

konsztán fiu; hogy a vacsorája nem volt a
 legizletesebb; csak szivta be magába az or-
 gona illattól párolgó levegőt s hallgatta a
 nótát. A természete hajlott egy kicsit az ábr-
 rándozásra s szertelen dolgokról kezdett gon-
 dolkozni. — Megpezedült a vére s úgy érezte,
 hogy lázas a homloka. Odaszoritotta a po-
 ros ablaküveghez, majd hirtelen mozdulattal
 megfordult, lekapta az ágyról a kalapját s
 kiment.

A kapunál megállt. Egy pár pillanatig oda-
 révedt szeme a szibongó utcaközépre, aztán
 kidüllesztett mellél a tér felé igyekezett. Meg-
 lehetősen lassan ment; élvezni akarta a lágy,
 tavaszi estét.

Hízogdon simogatta arcát a szellő. Lan-
 gyos volt és enyhe. Fönn az égen csillagok
 hunyorgattak, s közöttük mosolygott nyílt, szé-
 les képével a hold.

Nagyon el volt merülve, de ha valaki azt
 kérdezte volna tőle, hogy miről gondolkozik,
 nem tudott volna rá feleletet adni. Csak ban-
 dukolt előre s egyszer úgy érezte, hogy egy
 puha kar fonódik a karjába.

— Maga az, Német?

— Klári! — kiáltott fel meglepetten a fiu
 — hol jár maga erre?

— Hja, persze magát már száz éve nem
 láttam! Maga nem is tudja, hogy elsejétől fogva
 itt lakunk. Ott, a téren tul. Most jövök az üz-

letből. Ma több dolog volt, sokáig ott kellett
 maradnom.

— Elkisérem magát.

— Ha épen nincs fontosabb dolga, meg-
 teheti.

A leány nem volt régi ismerőse Német-
 nek. Egyszer meglátta az utcán, a leány rámo-
 solygott s mert tetszett neki, odament hozzá
 és bemutatkozott. Az szivesen fogadta s együtt
 mentek hazafelé. Néhányszor megvárta, míg
 kijött az üzletből, de aztán mindig ritkábban
 ment arra. Nem közönyből, csak mert épen
 lusta volt.

A leány vidáman beszélt. Elfáradt az üzlet-
 ben s jót tett neki a szabad levegő. Fölfrissült
 tőle s csillogott a szeme.

Odaértek a térre. A fordulónál megcsapta
 arcukat az erősebb szellő, mire a leány pajko-
 san himbálta kezét a levegőben s nevetve
 mondta Németnek:

— Nézze, milyen jó langyos.

Német maga elé bámult. Aztán fölkapta a
 fejét, nevetett és lángoló tekintettel nézett a
 leányra.

— Ülünk le egy padra, — mondta.

— Nem lehet. Nézze, nekem haza kell
 mennem.

— No csak egy kicsit. Olyan szép ez a
 tavasz. És erre legalább nem is háborgatják

indult folyamat minét gyorsabban haladjon a végkifejlés felé, mely meg fogja hozni az országnak az igazi parlamentáris életet, azt az állapotot, amely minden igazi kulturországban megvan, hogy egyoldalú túlsúly helyett parlament és közvélemény egészséges kölcsönhatás alapján az egyensúly viszonyában legyen.

A rendőrség államosításáért.

— A képviselőház ülése. —

Távirati tudósítás.

Budapest, november 20.

A Ház ma megkezdte a belügyi költségvetés általános vitáját általános érdektelenség között. A teremben alig tanácskozásképes számban vannak együtt a képviselők s a folyosók is néptelenek. A mai vitában, a költségvetés előadóján kívül csupán a költségvetés bírálói jutottak szóhoz; a miniszterelnök holnap beszél.

Az ülésen Návay Lajos elnökölt. A jegyzőkönyv hitelesítése után néhány kérvényt mutatott be az elnök, ezután a belügyi költségvetés tárgyalását kezdte meg a Ház.

Sándor János előadó részletesen ismerteti a belügyi költségvetést, s azt bizonyítja, hogy a költségvetés mind szociális tekintetben, mind pedig a belügyi szervek fejlesztése tekintetében nagy haladást jelent. A költségvetést elfogadásra ajánlja. (Helyeslés a jobboldalon.)

Hammersberg László a Kossuth párt nevében szól a költségvetéshez. A vidék közegészségügye érdekében kívánja a körorvosok nyugdíjgyűjteményének rendezését. A gyámpénztárak pénzét gyümölcsözőbben kell kezelni. Igen kicsiny a vízben szegény vidékek vízszükségletének ellátására fölvetett összeg. A költségvetést nem fogadja el.

Cserny Károly (munkapárti) a fővárosi építkezést bírálja s főképp azt kifogásolja, hogy az új szabályozások nem alkotnak elég teret, sőt a régiak közül is sokat beépítenek. (Helyeslés a jobboldalon.)

Györfly Gyula ugyancsak a főváros rossz építkezési rendszerét kifogásolja. A nagyobb

családu emberek számára valóságos veszedelem az a rendszeresség fajult üldözés, amely a fővárosi házakban lépten-nyomon éri őket. Bírálja azután a közigazgatás hibáit. A mi közigazgatásunknak minden érdeket szolgálnia kell, csak a közönség érdekével nem kell törődnie. Ezekért a hibákért alig vonják a tisztviselőket felelősségre, de ha a tisztviselő politikai hibát követ el, agyonüldözik. (Ellentmondások a jobboldalon.) A közegészségügy államosítását kívánja. Alapos reformra, végső fokban államosításra szorul a vidéki rendőrség is. A költségvetést nem fogadja el.

Mihályi Tivadar a nemzetiségek közigazgatási sérelmeit teszi szóvá. Ezeket a sérelmeket nem nemzetiségi túlzók találták ki, hanem a vita ellenzéki szónokai is igazolták. A nemzetiségi törvény végrehajtását kívánja. A költségvetést nem szavazza meg.

Az ülés két órákor fejeződött be.

Bérleti ajánlat a tűzéraktanya telkére.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 20.

A gazdasági szék ma délelőtt ülést tartott Lőcs Rezső tanácsnok elnöklésével. Csupa jelentéktelen ügyek kerültek napirendre. Talán nem is lenne érdemes velük itt foglalkozni. Számlák kiutalása, árlejtés kiírása a veszthelyi földekre és ehhez hasonló sablonos dolgok, melyek a város gazdaságát érintik csupán és belső kezelésben intéződnének el. Nem is tennők szóvá az ülésen történeteket, ha nem idéződött volna fel egy felejtethetlen kép előttünk. Ugyancsak a gazdasági szék üléstermében, egy hétfői napon játszódtott le.

A terem zsufolásig tömve gáji és ségai földművesekkel. Egy szeptemberi forró délelőttön volt. Földre árvereltek. Az éhes ember rettenetes erőlködésével marták és tépték egymást a csizmás emberek. Óriási zsivajás, lármá és kiabáló tanácskozás töltötte meg a termet, melyben már türehtelen volt a levegő. Föld árverés volt és valamenynyit licitáló egyenkint és összesen is így viselkedett, mintha a lelke-üdvösségét, a boldogságát vehetné meg a zöldposztós asztalnál ülő uraktól. Öt holdas meg egy holdas parcellákat adott

bérbe a gazdasági szék az egymás hátán át előre törtető embereknek. És aki oly szerencsés volt, hogy a másikat legyőzte, a földet megkapta, mintha valami csatából érkezne meg diadallal, úgy sugárzott az arca. Ez csak halovány leírása annak, ami ott történt a szeptemberi hétfő délelőtt.

Ma délelőtt a tárgysorozat utolsó pontjához érkezett el a szürke ügyek elcsépelése után a gazdasági szék. Egy ajánlat elbírálása volt e soron.

Zikó János, a városi fogyasztási adóhivatal főnöke tett ajánlatot. A város ezelőtt hét évvel megvett a pécskai uton tizezer és egy néhány száz négyszögöl területet tűzéraktanya céjaira fizetett érte százharmincezer koronát. Azóta már parcellázták és házhelyekül akarták eladni. Nem akadt vevő. Bévették répával. Hozott ez évben 1800 korona hasznot. Egy rozszant koresma-épület is áll a telken, a Zöld koresma, fizet érte a bérlő 600 korona bért. Lőcs tanácsnok ismertette az ajánlatot: kétezer korona évi bért hajlandó fizetni, hat esztendő szerződést kér és kijelenti, hogy ha a városnak a telek valamelyik részére szüksége lenne, akkor átadja, de a bérletösszegből megfelelő levonást eszközöl. Méltóztassék az uraknak nyilatkozni az ajánlatról — fejezte be előadását az elnök.

— Százharmincezer koronát adtuk érte — mondotta Maresch Gyula — és én nem találom megfelelőnek az ajánlatot. A kamarás jelentése szerint 1800 korona áru répa termett a földben, a csárdáért 600 koronát kapunk, már ez is 2400 korona. A világért sem járulok ahhoz, hogy még többet veszítsünk, mint eddig veszítettünk a telken.

— Hirdessünk nyilvános árverést — javasolta Schwarcz Zsiga — bizonyára többet kapunk. Egy éven belül oda tesszük az állatvásárteret és hogy ez milyen keresetforrás egy koresmárosnak misem bizonyítja jobban, mint hogy a másik koresmáért 6005 koronát értünk el árverésen.

Tanácskoztak, tanakodtak. A tanácskozó teremben néhány bizottsági tag, a levegőt nem teszi nehezzé a külvárosi földművesek szapora lélegzetének párája, ruhájának nehéz illata. Rendes gazdasági széki ülés, a zöld asztal melletti tanácskozás. A város földjeiről van ugyan szó, de nem kell tülekedni érte Komótosan intézhető el.

Leszavasták a nyilvános árlejtést kívánó javaslatot.

Indítványozza a gazdasági szék, hogy 2500 koronáért adassék bérbe az a telekrész és az a koresma, melynek vételára 130 ezer korona és amely ez évben 2400 koronát jövedelmezett. Indítványozta, noha tudja, hogy jövőre oda telepítik az állatvásárteret és egy másik koresmáért 6005 korona bért ért el a város.

A tanács bizonyára mellőzi ezt az indítványt és kiírja a nyilvános árlejtést. Igen sokszor hallottuk a tanács ülésén, hogy feltétlenül jobban jár a város a nyilvános árlejtéssel. Ezért hirdet licitációt a veszthelyi földekre. A tanács — úgy tapasztaltuk — mindig szigoruan ragaszkodott ehhez az elvhez.

A Ház alelnöki állása. Budapestről jelentik: Návay Lajos, a képviselőház elnöke hír szerint a holnapi ülésen felolvastatja Kabos Ferenc alelnöknek lemondó levelét, melyet az néhány nap előtt adott át neki. Tudvsievőleg Kabos Ferenc az elmúlt elnökválság alkalmával kijelentette, hogy alelnöki tisztét még csak rövid ideig fogja betölteni. Most megvalósítja ezt a szándékát, s ezt politikai körökben mindenütt sajnálattal vették tudomásul. Utódjául Janko-

az embert. Csak a fák suttognak és a levegő remeg.

— Nem bánom. De csak egy kicsit.

Leültek. Benn a tér közepén. Egy százados fa tövében állt a pad; lecsüggő lombos ágait félre kellett tolni, hogy odajussanak. Német mámoros volt. Még érezte karján a leány puha érintését és valami ellenállhatatlan vágyat érzett, hogy megölelje. Hozzáhajolt, kezébe vette a leány kezét s megcsókolta.

Az nem rántotta vissza. S mikor Német karjába fonta a karját, lehajította fejét a fiu vállára. Német erősen átolelte a leányt s csókolni kezdte az arcát.

Es az, mintha akkor vette volna észre, gyöngéden vonakodni kezdett:

— Nem szabad...

De azért hagyta. S később neheztelő hangon mondotta:

— Olyan régen nem várt meg engem. Egészen elfelejtett!

— Denogy, — hazudozott a fiu, — nagyon sok dolgom volt. — Tudja, sokszor akartam már menni s mindig megakadályozott valami.

A leány nem is tett több szemrehányást. Est is csak azért mondta, mert most joga volt mondani, de haragot vagy neheztelést nem is érzett.

Német már alig hallotta a saját szavait is; lázongott a vére, átkarolta a leányt s roppant erőt érzett magában.

Egy virágszirom esett le a fáról a leány hajába, mire az fölrezenve körülnézett s hirtelen elkezdett sírni. Kibontakozott a fiu karjaiból s fölkel. Német erőltetetten köhögött s szóltanul állt föl utána.

— Sietek haza. Biztosan meg is ijedtek már, hogy ilyen későn még nem vagyok otthon.

Sietni kezdett. Német kedvetlenül haladt mellette; szerette volna még jobban siettetni, mert nem akart a házmesternek öt krajcár kapupénzt kifizetni.

A tér végén Klári a kezét nyújtotta.

— Jó éjt.

— Jó éjszakát, — mondta rá Német, s visszafordulva sietni kezdett hazafelé.

A téren átalmenve, arcába fujt a szellő. Mérgesen mormogott maga elé:

— Utlatos ez a langyos tavaszi szél. Undorodom tőle!

Mikor hazaért, rosszkedvűen ült le a székre. Észrevett az asztalon egy darabka megmaradt száraz kenyeret s megette. Meglátta, hogy még mindig ki van nyitva az ablak; odament s egy pillanatra kitekintett. Az égen felhők törlődtek össze s kövér csöppekben kezdett hullani a tavaszi eső.

Összeráncolta a homlokát.

— Kiállhatatlan tavaszi időjárás, — dühnyögte; becsapta az ablakot, levetkőzött, ráhanyatlott az ágyára és elaludt.

vich Béla dr. képviselőt emlegetik. Jankovich jelölését örömmel vették a képviselők tudomásul. Ha a Jankovich-csal folytatott purparléknak kedvező eredményük lesz — ami valószínű — akkor az alelnökválasztás még ezen a héten megtörténik.

Megalakult

a Mária-kongregáció.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 20.

A Lyceum dísztermében nők és gyermekek. Három-négy tanár, egy alezredes s még itt ott egy-egy férfi. Felőlít férfi összesen sinos talán tíz a teremben.

Az érdeklődés nem valami nagy. Csöndben gyülekeznek össze a diákok, kik a hallgatóságnak háromnegyed részét teszik ki. Alig alig lehet egy szót is hallani az óriási teremben, meg kell hagyni, Metzger dr. tanítványai jól fegyelmestek. Máskor, iskolai ünnepélyeken, az önképzőkörök matinéin eleven sereg lép el azt a termet, mindenütt mozgás, eleveenség, élet. És most... Merevség, nyomasztó csend.

Most bejárák az sjtót. Megkezdődik az ünnepély. Egy kis gyerek ül a zongora mellé és hiven az összejövetel szelleméhez Lefébvre-Welly A kápolna című darabját játssza. Hala istev, rem csodagyerek. Olyan igyekezettel és tanulsággal, de ép oly hamisan és átértés nélkül játszotta a kis művecskét, amint azt egy 12 éves gyerektől várhatjuk. A zongoraszám után Várady Antal Ave Mária című költeményét mondotta el kívülről egy másik gyermekember.

Es most zugó tapolás közben lép a podiumra Metzger Márton dr. a kongregáció megalakítója. Hallkan kezdi el mondókáját. Eleinte csak az első sorokban ülök érhették meg, hogy mit mond. Később emelkedettebb hangon is beszélt, de csak az egészen mellékes, a cseppet sem fontos dolgokat emeli ki, a hangsúlyos, az igazán lényeges mandanivalókat ismét csak az első sorokkal közli. Beszédét félszeg, darabos, papos, gesztusokkal kíséri, jobb kezével a cingulus végét emeli magához.

Metzger dr. beszédét egy nem tulságosan új és nem tulzottan elmés fordulattal kezdi meg. Elmondotta, hogy őt kényszerítették a kongregáció megalakítására. De az, ami őt kényszerítette, csak a lelkiismerete volt és semmi más. Hát ez igazán megható. Szóval nem Barkóczy kényszerítette, hanem csak a lelkiismeret. De vajon a lelkiismeret miért nem parancsolta azt, hogy hagyja meg a tisztelendő ur a diákoknak békéjüket, melyet legalább eddig, nem zavart meg semmiféle felekezetieskedés? Erre a kérdésre is megfelelt tisztelendő Metzger Márton dr. Elmondotta, hogy a kongregáció nem valami új dolog, hanem régi, nagyon régi, még a középkorból származik.

Ezután még vagy 20 percig beszélt, nagyon is rapazodikusán, összefüggés nélkül, úgy hogy azok, akiknek tulajdonképen a beszéd szólt, a diákok, alig-alig érhették meg. Sok minden volt ebben a beszédben, az ellenfél lekicsinyítése, burkolt fenyegetések. Végérvényesen lekicsinyelte a tudományt és rövid uton kivégezte a „mindenféle izmuszt-bizmuszt.“ Beszélt arról, hogy neki az a célja, hogy a tanítványai az életben megállják a helyüket. Erényesek, fessék, elegánsak legyenek, a bálteremben ép oly jól megállják a helyüket, mint a küzdőtérén. S hogy ezt elérhessék, az csak úgy lehetséges, ha belépnek a kongregációba. Mert csak ott lehet általános műveltségre szert tenni, „holmi européerséggel, holmi Voltair féle

tanokkal“ nem lehet boldogulni. Finom és elmés célzással kijelentette, hogy a hazát a „haretéri tudósítók“ nem menthetik meg, de hogy ez a nyilván nagyon burkolt célzás a címzetekhez jusson, a tisztelendő ur egyik hive szükségességnek találta azt is, hogy a teremben jelen volt hirlapírókhoz odakiabálja:

— Nő, ez kerdtéknek szólt!

Hát megnyugtattjuk a közbeszólót: „Kend“ tévedett! Az a célzás nem nekünk szólt, mert bizony közülünk még egy sem volt haretéri tudósító. Viszont azt is bevalljuk, hogyha bármelyikünk is haretéri tudósító lett volna, arra a tisztelendő ur kicsinylése ellenére is, mód felett büszke lenne. A haretéri tudósítás ugyanis van olyan nagy, fárasztó, produktív és veszélyes foglalkozás, mint mondjuk, a kenetteljes szemforgatás s a kongregációk alapítása.

Egy esomó burkolt tenyegetés, elfojtott harcihiáltás is hangzott még el Metzger dr. ajkairól, dacára annak, hogy csak egy pár pillanattal előbb a felekezeti békét hirdette. Kiváncsiak vagyunk, hogyha a tisztelendő ur most, a nyilvánosság előtt oly erélyesen fenyegette meg letiprással ellenfeleit, miket fog mondani és mit fog tenni akkor, mikor nem ellenőrizi senki?

Rehabilitálják

Burg Ferdinándot.

— Kegyelem a király. —

(Saját tudósítók telefonjelentése.)

Bécs, november 20.

Pénteken hivatalosan közzétették, hogy Ferdinánd Károly főherceg lemondott a főhercegi címről és rangról, a hadseregben viselt állásáról és hogy ezt a lemondását elfogadták.

Udvari körökben — mint tudósítók jelentik — azt hiszik, hogy a király rövid idő múlva újból visszafogadja kegyébe Burg Ferdinándot és újból a főhercegi címet és rangot fog adományozni neki. Az uralkodó ezzel morganatikus házasságnak deklarálná unokaöccsének Czuber tanár leányával kötött frigyét és minden valószínűség szerint nemesi rangra emelné a fiatal asszonyt. Nem valószínű azonban, hogy a volt főherceg, aki vezérőrnagyi rangot töltött be, újból visszakapja katonai rangját.

A király 1903 ban, tekintettel arra, hogy a családban rendkívül sok morganatikus házasság fordult elő, kijelentette, hogy ilyenhez többé beleegyezését nem adja. Azonban ennek ellenére is jóakarattal látta unokaöccsének kitartását és melegen érdeklődött családi és magánviszonyai iránt, legutóbb pedig kérte, hogy szerezzék meg neki Czuber Berta egy arcképét.

Az elmúlt nyáron, a volt főherceg mostohatestvérei, Mária Terézia és Mária Annunziata főhercegnők Ischlben a király elé járultak, hogy őt Ferdinánd Károly érdekében megnyerjék. Ugy hírlik, hogy Albert württembergi herceg, a lemondott főherceg sógora, aki annak idején szintén Ischlben tartózkodott, szintén közbejárt. Az uralkodó, állítólag hajlott is a közbenjárók szavára, ami már abból is kitetszik, hogy Burg Ferdinánd, mint ismeretes, a király magánpénztárából nagyobb évi adókat kap és nem tiltották meg neki azt sem, hogy osztrák földön tartózkodhassék.

Burg Ferdinánd rehabilitálása természetesen nem várható a legközelebbi időben csak hónapok múlva. Egyébként már precedens is van erre, mert Henrik főherceget, Rainer főherceg fivérét, aki 1868-ban Hoffmann Leopoldina énekesnőt vette feleségül és szintén lekö-

szönt ragjáról, ugyancsak visszafogadta családjába a király.

Budapestről jelentik: Polónyi Géza a Ház interpellációs könyvébe ma Károly Ferdinánd renunciációja dolgában interpellációt jegyzett be. Polónyi a szerdai ülésen terjeszti elő interpellációját s azt akarja kimutatni, hogy a királyi herecnek rangjáról való lemondása a magyar közjog értelmében érvénytelen.

Királyi kegyelem egy aradmezei kereskedőnek.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 20.

Élénk emlékezetben van még az az emberölés melyet Zucker Ferenc volt talácsi fakereskedő követett el mintegy négy év előtt. Zucker végső elkeseredésében agyonlőtte sógorát, Weiszberger Lipótot, ki nővérel brutálisan bánt, sőt magát Zuckert is, ki neki kenyéradó gardája volt, többször bántalmazta. 1907. december 17-én Weiszberger szóváltás közben ismét ököllel rontott neki sógorának, Zucker azonban revolvért rántott elő s az erőszakos embert lelőtte.

Az aradi kir. törvényszék a szerencsétlen embert felmentette, azonban a nagyváradi kir. tábla megváltoztatta az ítéletet. Zuckert erős felindulásban elkövetett szándékos emberölésben bűnösnek mondotta ki a tábla s hat havi börtönre, továbbá három évi hivatalvesztésre ítélte. Zucker azonban kegyelmi kérvényt nyújtott be a királyhoz. Ma a következő értesítést kézbesítették Zuckernek a fogságba:

„A csatolt bűnügyi irokat azon értesítéssel küldöm vissza, hogy Ő Császári és Királyi Apostoli Feisége folyó évi november hó 6 án kelt legmagasabb elhatározásával Zucker Ferenc erős felindulásban elkövetett szándékos emberölés büntette miatt kiszabott hat hónapi börtönbüntetésének hátralevő részét a 3 évi hivatalvesztés büntetésének érintetlenül hagyása mellett kegyelemből elengedni méltóztatott. Aradon, 1911. évi november hó 18-án. Szakolczay Lajos s. k. vezető királyi ügyész.“

Zucker érthető örömmel fogadta a királyi kegyelem híret s azonnal elhagyta a fogházat. Zucker most folytatni fogja fakereskedését, melyet időközben Csucsra helyezett át.

VIDÉK.

A nagyhalmági jegyző ünneplése. Szerény Sándor nagyhalmági jegyzőt 25 éves jegyzői működésének évfordulója alkalmából vasárnap impozáns ünneplésben részesítette Nagyhalmagy közönsége. A község intelligenciája és a községi képviselőtestület csaknem teljes számban kereste fel a népszerű és általánosan kedvelt jegyzőt a lakásán, hol Hauzéros Géza gyógyszerész szép szavakkal méltatta a jegyzőnek érdemud munkásságát, majd diszes emléktárgyat nyújtott át a jubilátnak. A nem várt ünneplés, a lelkes ovációk, az őszinte szeretettel körülvett jegyzőt mélyen meghatották s csak néhány szóval mondhatott hálás köszönetet a szép ünneplésért. Ezután Sortók Lázár községi híró, a községi képviselőtestület nevében üdvözölte a népszerű jegyzőt, ki ezen üdvözölést is néhány szóval megköszönve, külön-külön fogadta a jelen voltak üdvözölését is, kik között megjelent Kovács József dr. volt aradi kir. ügyész, a nagyhalmági járásbiróság vezetője, Weisz Armin dr. nyugalmazott járásorvos, Román István dr. ügyvéd és az intelligencia kereskedők, iparosok, polgárok javarésze, kik ezután élénk hangulatban élvezték a jegyző és neje szives vendégszeretét. Weisz Armin dr. mondott felköszöntőt a jegyzőre és nejeire.

Birái előtt a temesvári rablógyilkos.

— Tagad a haramia. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Temesvár, november 20.

A temesvári esküdtbíróóság előtt ma vette kezdetét Balázs István 26 éves nagyikindai illetőségű, foglalkozás nélküli pincér rablógyilkos ügyében a fő tárgyalás nagy érdeklődés mellett. A vádlott a páratlanul vakmerő rablógyilkosságot június 10-én a Belváros kello-közepében déli 1 óra tájban követte el, amidőn Löwinger Ferenc 70 éves zálogháztulajdonost, aki hazamenőben volt, azon ürügy alatt, hogy tolvajok járnak a zálogházban, magát detektívnek mondva, az üzletbe visszacsalta, meggyilkolta és 1600 korona készpénzt és 10.000 korona értékű ékszereket lopott el. A bűntényre csak délután 4 óra felé jöttek rá, amidőn Löwinger két testvére feltörte a zálogházat és a hátsó traktátusban vérbe-fagyva találták testvérüket. A rendőrséget egy postaaltiszt, ki Balázssal együtt katonáskodott, vezette nyomra. Látta, amint Balázs hegedűtokkal a kezében a Józsefváros felé tartott, mire a rendőrség kinyomozta, hogy Balázs Fellner Lajosnál, sógoránál átöltözködött, azután az esti vonattal Szegeden át Kishegyesre utazott, menyasszonyához, Horák Mária-hoz. Már június 12-én Kishegyesen Balázst a temesvári detektívek az elrablott pénzzel és ékszerekkel együtt kézrekerítették. Balázs elfogatásakor töredelmes vallomást tett és ezt megismételte Temesvárott Mikes Gábor rendőrkapitány előtt. A vizsgálóbíró előtt azonban Balázs konokul tagadta bűnét. Balázs első kihallgatásakor azt vallotta, hogy hosszú bosnyák késsel szurta le majd székkel leütötte áldozatát. A törvényszéki orvos a boncolásakor azt konstataálta, hogy Löwinger revolverrel terítette le a bűnös. Ezért a múlt héten fegyverszakértők ellentmondó véleménye után exhumálták a holttestet és az új boncolásnál megállapították, hogy Balázs első vallomása mérvadó, áldozatát késsel szurta le, amelyet azután a Bégába dobott.

A mai fő tárgyaláson mint vádlottak szerepelnek még Felber Lajos, a vele vadházasságban élő Balázs Annával, akik orgazdasággal vannak vádolva. Három hétig előzetes letartóztatásban is voltak, mert felmerült az a gyanu, hogy bűnrészesek. Megidéztettek özv. Löwinger Ferencné, az áldozat két öccse, Balázs menyasszonya és ennek apja, Balázs édes anyja és mintegy 30 tanu, úgy, hogy a tárgyalás előreláthatólag szerdáiig fog eltartani.

A tárgyalást Virág Béla törvényszéki elnök vezeti. Szavazó bírák Szász János és Sárga József. Jegyzőkönyvvezető Probsz János. A vádat Boross Dezső vezetőügyész viszi, aki vádiratában Balázst előre megfontolt rablógyilkossággal vádolja. Felbert és nejét orgazdasággal. Balázs védője Láng Béla temesvári ügyvéd. A hivatalos védő Botlik Dezső ügyvéd. A tárgyalást komplikálja egy temesvári hírlapírótól megjelent brosúra, amely részletesen elmondja a bűntényt és bitófát jósol a gonosztevőnek. A brosúrát rikkancsok árulták az utcán, amiért Láng védő kijelentette, hogy új esküdteteket fog kérni, mert a brosúra kedvezőtlen hangulatot teremt védelem ellen. Balázs vádlott az éjszakát nagyon nyugtalanul töltötte és alig aludt.

Pontban kilenc órakor nyitotta meg a fő tárgyalást az elnök:

A vádlottak jöjjenek be!

Minden szem az ajtó felé fordult, amikor belépett két szuronyos ór között Balázs István

sápadt, gyenge, de dacos alakja. Utána jött Felber és Balázs Anna.

A kir. törvényszéki elnök első sorban a hallgatóságához szólt. Ez a hely az igazság kutatásának helye és mindenkinek komolyan, méltóságteljesen kell viselkednie. Ha akadna valaki, aki profán volna, a tárgyalás rendjét, vagy csendjét zavarná, teleshését nyilvánítaná, azt a törvény értelmében kénytelen leszek kiutasítani. Ha a tárgyalás rendje másképp nem volna biztosítható, a hallgatóságot el kellene távolítanom.

Vádlottak személyi adatainak megállapítása következett ezután.

Balázs István az első padon ült, kusza haja a homlokára csapódott, bajuszát idegesen rágta és szemei villámgyorsan jártak ide-oda.

Elnök: Balázs István, mikor született?

Vádlott: 1884-ben. — Nem 1885-ben? —

Igen. — Vallása? Római katolikus. — Volt már büntetve? — Igen. Nagyikindán lopás miatt három hónapra ítéltek, a 29. gyalogezredben pedig, mint katona 22 havi börtönt ült. Kiszabadulásom után 2 és fél évi fegyházat ülttem Vácot.

Felber Lajoshoz szólt most az elnök?

— Volt büntetve. — Nem.

Boross Dezső kir. ügyész: Sikasztás miatt volt elítélve egy havi fegyházra.

Vádlott: Soha életemben. Nem voltam még megbüntetve.

Balázs Anna 20 éves büntetlen.

Elnök ezután konstataálta, hogy a beidézett tanuk és szakértők megjelentek-e?

A legérdekesebb megjelenés volt a gyilkos menyasszonya, Horák Mária. Kisirt szemmel, reszketve lépett a szőke leány a terembe és idegesen összerázkódott, amikor Balázst meglátta. Tekintetük mintha egy pillanatra találkozott volna.

Az esküdtek.

Az esküdteket sorsolta ki most a bíróság. Az ügyész és védő hat-hat esküdtet utasított vissza. Ezzel a joggal éltek is.

Rendes esküdtek lettek: Naftali Lipót, Rabong János, Molnár István, Számek Mór, Naschitz Árpád, Magdu Liviusz, Schóor József, Szilágyi Ferenc, Szende Szigfried, Malonyay Zsigmond és Székely József. Pótesküdték lettek: Reich S. Lipót és Schmitzer Jakab.

A kisorsolás után elnök öt percre felfüggesztette a tárgyalást, amely után a tizenkét polgárbíró letette az esküt.

Balázs kihallgatása.

Balázs István kihallgatásakor következett ezután nagy érdeklődés közepette.

Boross Dezső dr. kir. ügyész bejelentette, hogy az exhumálás és újlagos boncolás eredményeképpen a vádiratnak azon részét, amely a lövésről szól, odamódosítja, hogy a vádlott leiszurta áldozatát.

Láng Béla dr.: A kir. ügyész fejtegetései nem helyénvalók. A vádirat ellen kifogás nem adatott be és így az a törvény értelmében felolvasandó. A szakértő urak fogják megmondani, hogy milyen eszközökkel ölték meg az áldozatot.

Elnök: A módosítás szükséges volt, mit a kir. ügyész ur előterjesztett.

Felolvasásra került most a vádirat.

Balázs — tagad.

Elnök: Megértette a vádat?

Vádlott: Meg. — Bűnösségét elismeri? — Nem értem? — Elismeri, hogy maga a tettes? — Nem.

— Mondja el a tényállást.

Balázs erre halk hangon, de összefüggő előadásban mondta el a védekezés meséjét. Raffináltan beszélt és nagyon óvatos volt, hogy ellenmondásba ne keveredjék.

— Ez évi június hó nyolcadikán indultam el Nagyikindáról. Temesvárra jöttem, hogy elvigyem a gramofonomat, amely Felber Jánosnál volt. Két napig voltam itt és 10-ikén átmentem Felberékhez és megkértem őket, hogy másnap reggel hozzák el a gramofonomat. Vasárnap menyasszonyomhoz akartam menni Kishegyesre. Azt mondtam, hogy én addig Lugosra megyek foglalkozás után. A vonatot lekéstem reggel és bejöttem a Belvárosba. Innen a Gyár-

városba mentem, szétnéztem és dél felé bejöttem a Belvárosba, újságot vettem és a gyárvárosi ligetben voltam délig. Egy órakor bejöttem a Belvárosba és a Turul cipőgyár üzleténél befordultam a Temesvári Hírlap felé. Ott még olvastam egy cikket, ugyanott állott a Löwinger-üzlet egyik társa fekete cwikkerrel. Én tovább akartam menni a kis utcában. Amikor a hadtestparancsnoki épület elé értem, ott állt még az a cwikkeres ur. Tovább akartam menni a kis utcában és amikor a Mária Terézia-utcahoz értem, a Löwinger-üzlet előtt a hegedűtokot keresztben a földön találtam. Felemeltem a tokot, azon repedés volt és igen nehéznek éreztem. Megfordítottam és hallottam, hogy az csörög. Nem bírtam kinyitni és két deák is jött arra. Amikor a fal mellől tovább mentem, akkor egy tűzérkatonát láttam. Én a tokot elvittem és a tűzér szertár felé mentem. A vasuti sínek mellett befordultam a parkba. Ott felnyitottam a tokot, nagyon nehezen ment és ekkor temérdek ékszort, papírpénzt és aprópénzt találtam. Tizenhat tizenhét koronát magamhoz vettem és tovább mentem. Felberékhez akartam menni. A Délvidéki Kaszinó előtt egy postaszolgálattal talákoztam. Kérdezte, hogy hová megyek és én azt mondtam, a vasúthoz megyek. Kezet fogtunk és eltávoztam. A Reklambazárnál vettem hét koronáért a bőrdönt. Onnan a Magyar Király szállóba indultam és az árnyékszékekben átöltöttem az ékszereket a tokból a bőrdöntbe. A hegedűtokot az árnyékszékekbe dobtam. Elmentem ekkor Felberékhez és azt mondtam nekik, hogy Szegedre viszem őket és hozzák a gramofonomat. Adtam Felbernek pénzt, hogy hozzon nekem ruhát. Ő vett nekem egy nadrágot és úgy hiszem, inget.

Elnök: Felber vett egy gallért, nadrágot és inget.

Vádlott: Átöltöttem és adtam Felberéknek utiköltséget is. Ők a harmadik osztályban mentek. Kikindán kiszálltam és este utaztam tovább Szegedre. Ők engem a szeged-rókusi állomáson vártak másnap. Én a Fekete-Sasban hálтам meg.

Elnök: Beszéljen hangozabban, mert az esküdtek nem hallják szavát.

Vádlott: Másnap talákoztam Felberrel, aki nekem egy újságot mutatott, amelyben meg volt írva a Löwinger eset. Erre azt válaszoltam: Csodálom! A dolog nekem gyanus volt, mert ott találtam a hegedűtokot. Én ekkor újból adtam Felbernek 23 koronát és Ők visszajöttek Temesvárra, én pedig a szabadkai vonattal Kishegyesre utaztam menyasszonyomhoz. Vasárnap délután értem oda. Egészen nyugodt voltam. Megigérttem a menyasszonyomnak, hogy esküvőre veszek neki egy órát és srany láncot. Ezeket kivettem a bőrdöntből és átadtam a menyasszonyomnak. Azt mondtam, hogy kiváltottam a zálogházból a tárgyat. A menyasszonyom mitsem sejtett és elfogadta az ajándékokat. Estefelé átadtam a pénzt is, körülbelül háromzer koronát, aztán lefeküdtem.

Vallottam, mert félttem.

Reggel mosakodás közben rendőr jött a község házára és hívta menyasszonyom apját. Az öreg visszajött, én épen mosakodtam, amikor belépett a rendőrbiztos Erdei. Megfogta a kezemet és azt mondta: Ez az! A járásörmszter erre szuronyt tartott felém és így szólt: A törvény nevében le van tartóztatva. A kishegyesi csendőrök megvasaltak, Plank Frigyes megkérdezte tőlem: Tudod-e, miért jöttünk? Én erre reámutattam a kézi táskámra. Felnyitották a táskát és én elmondtam, hogy találtam a hegedűtokot. Azt mondták, hogy ne meséljek olyanokat. Tagadtam eleinte, hogy én öltem volna. Plank így szólt: „Huszonyolcra vesz bennünket, mint a balekot, majd megfogja mondani szépen nekünk”. Én ekkor felelemből reámondtam, hogy: igen. „Te ütötöd székkel? — kérdezték. Azt mondtam igen; szurtál? igen. A browningból löttél? Azt válaszoltam: nem. Mindenre azt mondtam: nem. (Derűtség). Ekkor a község házára mentünk és ott újból nógattak. Én megint elismertem a gyilkosságot, mert félttem. Azután hazahoztak Temesvárra. Itt is azt mondtam eleinte, amit Kishegyesen. Amikor másodszor felvezettek és én megismertem Mikes Gábor kapitányt, akkor tagadó választ adtam és

mondtam, hogy nem érzem magam bűnösnek. Azóta tagadom, hogy én vagyok a tettes.

A vádlott élettörténete.

Elnök: Mik voltak a maga szülei?

Vádlott: Vendéglősök. — Mindig azok voltak? — Az apám volt ispán is, molnár is. — Maga milyen iskolát végzett? — Négy elemi. — Miféle mesterséget űzött maga? — Rőfőskereskedésben voltam két és fél évig. Azután apám korcsmájában voltam pincér.

— Én egész életén keresztül akarom magát vezetni, hogy lássam, mivel foglalkozott és milyen volt az élete addig, amíg az ékszereket megtalálta. Maga az anyjánál is volt, aki akkor elvált az apjától. — Igen. — Akkor már lopás miatt volt baja? — Első bajom akkor történt; tizenéves voltam. — Anyja nem volt belekeverve ebbe az ügybe? — De igen. — Merre járt még akkor? — Voltam Pancsován és Lugoson. Pincéreskedtem.

— Ekkor tizenhét éves volt, megunta a csavargó életet és beállott katonának. Ott mint tiszti szolga meglopta az őrnagyát. Igaz? — Igen. — Ezért tizenkét hónapi börtönre ítélték. Mi történt azután? — A börtönből megszöktem hat hónap múlva és ezért tizenöt hónapra ítélték. — Amikor kiszabadult a katonaságtól, keresett foglalkozást? — Keresem, de közben ismét egy kis „baj” esett velem. — Tehát megint baja volt. Lopott ugy-e? — Igen. — Ezért elítélték két és fél évi fegyházra. Hol töltötte ki a büntetését? — Vácott. — Hogy viselte magát? — Kifogástalanul, csak egyszer voltam fegyelmi büntetve.

— Látta a maga egész élete eddig csupa bűncselekményt. Miért nem keresett tisztességes foglalkozást.

Vádlott nem válaszolt.

Elnök: Mit csinált Vác után? — Hazamentem szüleimhez és pincéreskedtem apám korcsmájában. — De nem volt mindig otthon. Hol járt? — Hébe-hóba bejöttem Temesvárra. — Mit csinált itt? — A sógoromat látogattam meg. — Járt maga mindenfelé. Egy helyen nem bírta ki sokáig. Hát miből élt? — Volt egy kis pénzem száz koronán alul. — Mit csinált azzal? — Vettem a piacon aprójszágot és megint eladtam. — Kupekedett ugy-e? — Igen. — De hiszen az a pénz egy foghegyre kevés volt magának. — Csak azután, akkor még nem. (Derűtség.)

— Ismerte a Löwinger-féle zálogházat? Megfordult ott?

— Igen.
— Mikor?
— Három héttel a gyilkosság előtt.
— Előzőleg nem?
— Soha.
— De a temesvári lopásból származó ékszereket egyszer ott zálogosította el.
— Az nem igaz.
— Három hónap előtt is ott volt; mit csinált?
— Két gyűrűt zálogosítottam el.

Az első kísérlet.

— Mit keresett ott három hét előtt, hogy a gyilkosság megtörtént?

— Épen Temesvárra jöttem és véletlenül arra jártam, amikor láttam, hogy egy fiu benéz a zálogház ajtaján levő kis rácson a helyiségbe. Én a Gyárváros felé mentem, már el is felejtettem ezt, amikor az egyik ablaknál láttam Löwingerét. Ekkor megmondtam, hogy láttam valakit benézni az üzletbe és alighanem baj van. Löwinger Ferenc szólt nekem, hogy jöjjenek vissza a Belvárosba, mert ők is ott lesznek.

Elnök: Ez nem úgy van. Maga beállított Löwinger Ferencékhez és polgári rendőrbiztosnak adta ki magát, aki érdekes fogást csinált. — Nem igaz. Hiszen a rendőrt azonnal felismerték volna.

— Tudja azt maga nagyon jól, hogy a polgári biztosok egyszerűen civilben járnak.

— Ha maga látott egy alakot benézni, miért nem rohant rendőrré; hiszen amíg a Gyárvárosba ér, addig betörhetnek.

— Nem is gondoltam rá és csak akkor jutott újból eszembe, amikor Löwingerét megláttam az ablakban.

— Honnan ismerte olyan jól Löwingerék lakását? — Én is laktam a Gyárvárosba.

— Akkor Löwinger Ferenc nem ment ma-

gával és maga visszament a Belvárosba? — Igen. Kíváncsiságból.

— Maga ezután Makón járt és ott titkosrendőrnek adta ki magát? — Nem voltam ott. — Szegedi rendőrnek adta ki magát.

— Ez épen olyan eset, mint a Löwingeréké. Amikor szembesítettek, akkor vélték engem felismerni.

— Tehát a makói zálogházban nem volt soha? — Nem.

— Csak ebben az időben volt maga a temesvári városi zálogházban? — Igen. Hallottam, hogy egy Browning volt eladó és megvettem.

Elnök: Ekkor maga azt mondta, hogy többet is akar vásárolni és hogy mutassák meg a helyiségeket is.

— Nem igaz.

— Ezek a zálogházi jelenetek nagyon összejárszanak és maga minden áron pénzt akart szerezni. Miért?

— Kauciónak.

— Nem igaz, mert nőülni akart és azt mondta Horák Máriának, hogy sok pénze van magának künn és azt behajtja. Mikor ismerte meg a menyasszonyát? — 1910. évben. — Vitt neki ajándékokat? — Igen. — Milyen pénzen vette? — Saját pénzből. — Mikorra volt az esküvő kitérve? — Nem tudom. — Juniushban pünkösdtől táján kellett volna menni, de elhalasztották. — Az lehet. — Maga Ferbertől is kapott pénzt? — Igen. Otszáz koronát. — Csak négyszáz koronát. — Miért maradt el a lakodalom?

— Mint szerelmes ember mindent megígértem a menyasszonynak, de nem volt pénzem. Allást akartam szerezni és azért mondtam, hogy majd ha pénzem meglesz, akkor megházasodunk és veszünk egy korcsmát.

Elnök: A vizsgálóbíró előtt nem szölt, hogy pénzt ígért a menyasszonynak, aki Amerikába akart menni.

— Nem találtam szükségesnek. — Miért halasztotta el az esküvőjét pünkösdről? Mi volt az oka, hogy Urnapjára halasztotta?

— Mert nem volt állandó foglalkozásom és éreztem, hogy pénzem is fogytán van. — Honnan várta a pénzt július 15-re? Miből ígért maga 800 koronát másnak?

— Hát csak reámondtam, hogy majd adok.

Az elnök felolvastatta vádlott egy levelét, amelyben szerelmes hangon irt menyasszonynak és elhalasztotta a lakodalomát. „Ebből az átkos Temesvárból írok”... így kezdte a levelet.

Elnök: Miből várt maga pénzt, hogy oly biztos ígéretet másnak? — Erre már megfeleltem.

Elnök: Kért maga Bellénétől pénzt? — Husz koronát. — De hiszen magának volt négyszáz koronája?

— Mert akkor nem hoztam magammal többet.

— Volt még pénze? — Kilencszázhatvan koronám. — De akkor miért kért? — A nagy-pénzem otthon volt a kosárban. — Mikor jött be Temesvárra Belléktől? — Talán pénteki napon. — Talán pénteki napon. — Hol volt esztörtökön?

Vádlott hallgat.

Elnök: Mit csinált akkor Temesvárott? — Lugosra akartam menni, de lekéstem a vonatról.

— Mit csinált a kérdéses napon egész addig, amíg a hegedűtöket találta?

— A Gyárvárosban voltam, sétáltam. — Déli egy óra előtt nem járt a Löwinger zálogház előtt? — Nem. — De magát már reggel látták ott ögyelegni. A hegedűtökkel a Józsefváros felé ment? — Igen. — Nem vett a Skudier-téren egy asszonynál cukorkát? Akkor izgatott volt, vérnyomok voltak magán. — Ez nem igaz. — Kivel ment a Magyar Királyszállóba akkor? — Magam voltam. — Felbert a sógorát felismerték és ő magával volt. — Nem igaz.

Elnök: Felmutatom a ruhákat, amik rajta voltak akkor. Véresek voltak ezek? — Igen. Saját vérem volt.

— Vizsgálóbíró előtt tagadta, hogy vér volt. — Azt gondoltam, hogy nagy vérfolatok voltak.

— Miért mondta ezt csak később? Hiszen maga csak akkor ismerte el a vért, amikor az országos vegyész is konstataálta ezt. Akkor ju-

tott eszébe, hogy a vére folyt magának. — Nem tartottam nagyon fontosnak.

Felolvasásra került ezután az országos bírósági vegyész véleménye, amely szerint Balázs kalapja és ruhái véresek voltak.

— Maga azt mondja, hogy ezek orrvérzésből származnak? — Igen.

Láng Béla dr. védő: Kérem meg van az állapítva, hogy embervérből származik a vér?

Elnök: Az nincsen. Szünet következett.

Elnök: Maga kezén volt gyűrű, amikor Felberékhez ment?

— Igen volt. — Amikor elmentek Temesvárról, miért ment maga másodosztályon, Felberék pedig harmadosztályon?

— Mert meg akartam nézni az ékszereket.

— Kikindán vásárolt maga? — Vettem egy pár keztyűt és illatszert. — Szegeden hol szállott meg? — A Fekete sas-szállóban. — Szegeden mit csinált maga tizenegy óráig június 11 én? — Ott háltam reggel nyolc óráig, azután bérkocsit vettem és kimentem a Rókus-indóházhoz.

Nem zálogosítottam.

— Maga négy zálogintézetben járt Szegeden és ékszereket elzálogosított?

— Nem igaz. Sahol nem zálogosítottam el Szegeden semmit.

— De hiszen felismerték a zálogosok? — Nem ismerhettek fel, mert nem voltam ott.

— De azok az ékszerek a Löwinger-féle zálogházból valók? — Annak nyitját nem tudom. — A vizsgálóbíró előtt azt mondta, hogy a tettes hasonlíthat magához és ő zálogosította el a rabolt ékszereket. — Az is lehet.

Elnök felolvastatta azon ékszerek jegyzékét, amelyet Balázs Szegeden zálogosított el négy intézetben.

Elnök: Magának el kellett zálogosítani a tárgyakat, mert a rabolt készpénz csak 1661 korona volt és mégis találtak 3095 koronát magánál. Ezt a többletet abból szerezte, hogy elzálogosított tárgyakat. — Nem zálogosítottam.

— De még hiányzik 1525 korona, azzal mit csinált? — Nem rejtettem el semmit. — Amikor Felberék mutatják magának Szegeden az ujságot, hogy meggyilkolták és kirabolták Löwingeret, miért nem jelentkezett, hogy maga találta a hegedűtöket?

— Félttem egyrészt, de meg nem is voltam biztos. A hegedűtök nem volt véres és vártam, hogy miképp fejlődnek az események.

— Kishegyesen maga mindjárt beismerte, hogy maga volt a tettes.

— Nem mindjárt. Azt mondtam, hogy találtam. Plank azt mondta, hogy „ezt majd nyolcra vesszük” és ekkor én megijedtem.

Félttem, hogy bántanak.

— Tehát a tolvajnyelvet maga jól ismeri. — Csupán félelmemben mondtam, mert attól tartottam, hogy bántanak.

— Nem hiszem, hogy maga csak ezért ismerte volna be a bűncselekményt, mert félt és szegyezte magát a menyasszonya előtt. Sok bűncselekmény terhelte már magát és nem igen félős maga.

— Azt is mondták ott a háznál, hogy majd a laktanyában, erre én azt mondtam: igen.

— Bántalmazták a községházán magát? — Nem bántalmaztak.

— Hogyan ismerte be ott a tettét? — Csak annyit mondtam, hogy én voltam, én ütöttem én szurtam. Egy ujságíró is volt ott és akkor szóltam.

— Azt is mondta, hogy szerb késsel szurta le?

— Akkor, ha beismerem, hát azt is kell mondani, hogy mivel bántottam.

— A revolvért is mutatják, de azt tagadta, hogy lött?

— Igen. — Hát akkor már nem félt, hogy bántalmazni fogják. Miért nem vállalta a lövést is? **Vádlott** hallgat.

— Hát azért, mert maga tényleg nem lött. Maga akkor töredelmes vallomást tett, szálljon a lelkébe és ha elkövette a bűncselekményt, ismerje be!

— Magamba szállottam, de nem én vagyok a bűnös.

— De hiszen Temesvárott a kir. ügyészségnél is beismerte Mikes Gábor dr. kapitány előtt, hogy maga volt a gyilkos.

— A kezem le volt erősen kötve és én inkább bevallottam.

— Maga a vizsgálóbíró előtt is beismerte. Ott miért ismerte be, hiszen ott nem kellett félni.

— Én nem tudtam, hogy kik előtt állok. Csak akkor tagadtam meg a választ, amikor másodszer vezettek fel cellámból.

Elnök elrendelte erre Balázs beismerő vallomásának, melyet a csendőrség előtt tett, felolvasását.

Láng Béla dr. védő konstatálni kérte, hogy a csendőrség jelentése mely napon kelt, — amit elnök elrendelt.

Magát látták?

Elnök: Klefusz János tisztiszolga június 10-ikén látta magát Löwinger Ferenczel belépni a zálogházba?

— Nem igaz!

— Nézze Balázs István! Rosenberg első gimnázista látta magát félketű tájban kiléni a hegedűtökkel. A gyerek elmondja, hogyan volt öltözve maga.

— Belátom, hogy enni bűnjel mellett, lehetetlen, ha az ember bűnös, hogy ne ismerje be bűnét. De én nem voltam a gyilkos.

— A Magyar Király szálló félreeső helyén megtalálták a hegedűtök mellett a Löwinger-féle zálogintézet kulcsát is. Hogy magyarázza ezt meg.

Vádlott zavartan beszélt, mindenféle esérés csavarással akarta magát kivágni, de belesült.

Elnök: Hát hogyan került oda a kulcs?

Vádlott: Az egy szállóban történt és oda más is járhat.

— Tehát a gyilkos dobta a maga hegedűtökje mellé a kulcsot?

— Az is lehet. (Derűltség.)

Elnök felmutatta vádlottnak a bűnjeleket, a székablát, kést, kulcsokat, álkulcsot, de egyiket sem akarta felismerni Balázs.

— Mondja meg, nem tervezett rablást 1907-ben?

— Nem.

— Egy katonatársával Brutyó Józseffel nem beszéltek arról, hogy Kikindán kirabolják Hauser báró földbirtokost.

— Az nem igaz. Rágalom.

Elnök: Egyelőre befejeztem a maga kihallgatását. Foglалjon helyet.

Felolvasott iratok.

Láng Béla dr. védő konstatálni kérte, hogy a bűnjeleket mikor találták meg.

Boross Dező dr. kir. ügyész konstatálni kívánta, hogy a hegedűtököt milyen állapotban találták meg.

Elnök mindkét kérelemnek helyt adott és elrendelte a felolvasást.

Láng Béla dr. kérte azon források megállapítását, amelyekből Balázs beismerő vallomása származott. Ezért több szemlejegyzőkönyv felolvasását kérte. Nincs kizárva, hogy Plank Frigyes adta szájába a vádlottnak a szemlejegyzőkönyv adatait.

Az elnök elrendelte a felolvasást.

Láng Béla dr. konstatálni kérte, hogy az egyik helyszíni szemlejegyzőkönyvet aláírta Plank Frigyes is.

Elnök konstatálta a kérelmet.

A szemlejegyzőkönyvek felolvasása után elnök a tárgyalást elhalasztotta délutáni három órára.

A délutáni kihallgatások.

Délután három órakor folytatták a tárgyalást.

Láng védő kérte az elnököt, hogy figyelmeztesse az esküdteket arra, hogy senkivel a bűntényről és a bűnjelekről ne tárgyaljanak és tartózkodjanak az újságok olvasásától, miután különösen a ma megjelent lapok a vádlott határozott bűnrészessége mellett foglaltak állást.

Elnök figyelmezteti az esküdteket, hogy a törvényhez ragaszkodva, csakis lelkiismeretük szavára hallgassanak.

Azután a másik vádlottat, Felber Lajost Balázs sógorát hallgatták ki.

Vádlott: Balázs a gyilkosság előestéjén nálunk volt és meg is halt. Csak szombaton látták viszont, mikor 15 koronát adott át neki. Azután elutazott vele Szegedre. Balázs második osztályon utazott, ő és a felesége harmadikon. Szegeden egy kis vendéglőben szállott meg, ahol éjjel után felverték a rendőrök. Másnap délelőtt 11 órakor a Szeged-Rókus állomáson találkozott Balázsszal és elmondta, hogy a rendőrök keresik a temesvári gyilkost és Balázs vállat vont.

Azután következett Balázs Anna kihallgatása, aki szintén orgazdasággal van vádolva. A husz éves, alacsony természetű asszony vadházaságban él Felberrel. Elmondja, hogy a kérdéses napon délután, mikor a vádlott náluk átöltözködött, észrevette, hogy az ujján egy briliáns gyűrű van. Amikor eziránt kérdést intézett hozzá, hirtelen hátrakapta a kezét és azt mondta, hogy az hamisítvány.

Ezután a három vádlott kihallgatása véget ért és a börtényjegyzőkönyv és más jegyzőkönyvek felolvasása után a tárgyalást este fél 8 órakor az elnök holnapra halasztotta el.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színházi műsor:

Kedd: A rivalda, színmű. (C. bérlet.)

Szerda: Kis gróf, operett. (A. bérlet.)

Csütörtök: Othello, tragédia, Shakespeare ciklus első estéje. (B. bérlet.)

Péntek: Szentivánéji álom, vígjáték. (C. bérlet.)

Szombat: Királyfogás, operette. Uj betanulással. (A. bérlet.)

A rivalda.

(Színmű 4 felvonásban. Irta: Rotschild Henrik. Fordította: Adorján Andor. Bemutató előadás.)

Már a szerző személyénél fogva is különös érdeklődésre tarthat számot a színház ma bemutatott darabja. A világ első plutokratája, egy Rotschild szindarabot ír. Megszámlálhatatlan milliók urának nem elegendő az a hódolat, melyet az arany vált ki az emberekből, új területen próbálkozik sikert aratni és ami különösképp érdekes az a mód, mellyel a sikerért küzd. Ugyebár az ember azt hinné, hogy egy Rotschild a maga világából, az ekszkluzív milliárdosok életéből vesz témát, annak a világnak embereit, indulatait szóltatja meg, mert hiszen ezek állnak hozzá legközelebb. Ime itt az első csalódás. Rotschild Henrik egész más miljöből merítette darabja tárgyát, a színpad világából, a festett, tulerős világításban tündöklő színpadi emberek életéből vett egy maroknyit és abból formált egy négy felvonásos színművet.

Nem közönséges talentumu ember az a Rotschild, — különben sem lehet egy Rotschild átlag ember — bár nem sorolhatjuk a hódító zsenik közé. Van mondanivalója, de ha el nem mondaná sem veszítenénk vele, ismeri a színpadot, mint minden milliomos páholybélője a Theatre Francaisenak, vagy a Comedienek, tehát ha arra kerül a sor, azt is tudja, hogy mitől izgul a publikum, de ezt régi receptek lelkiismeretes szemmel tartásával csinálja. Ha nem volna Rotschild, mint színmű-író, nem lenne belőle milliomos, sőt valószínűleg valamely banktan állás után kellene néznie. De azért érdekes volt megismerni egy milliárdos író első színpadi művét, melynél irtak már nálánál jóval szegényebb emberek sokkal rosszabb darabokat is.

A rivalda egy nagyvilági dáma tragikus sorsát tárgyalja. Grandier Madeline otthagya a főúri társaságot, Bourguenil Claudedal, Páris legünnepeltebb művészeivel lép szerepki közcsébe és a nagy művész tanítása után színésznő lesz. Sikerei hódítók, régi társasága a páratlan művésznőnek megbocsátja a ballépést és hódolattal adozik a művésznőnek. A közönség és kritika hódolata feltékeny nyé teszi Madeline sikereire Claudeot, aki ideig vivális nélküli szuverénje volt a színpadnak. Ez a fél ékenység kiöli Claude szívét-

ből a Madeline iránti szerelmét és a legkiméletlenebb formában szakít vele, aki pedig kész volna még művészi dícsőségét is sutba dobni. Csakhogy megtarthassa Claude szerelmét. Hiába, Claude elhagyja és Madeline ettől kezdve a leggyötrelmesebb lelki szenvedések betege. Mikor minden kísérlete, hogy Claudeot visszanyerje, hiábavalónak bizonyul, azon ürügygel, hogy egy új darab egyik jelenetét tőle akarja megtanulni, magához csalja Claudeot. Egy öngyilkossági jelenet megjátszásáról van szó. Madeline szenvedélyes könyörgése, esdeklő rimázkodása süket fülekre talál Claudenál. Amikor a szegény asszony végkép elveszítettnek látja boldogságát, következik a vég. Claude, a mester beállítja a jelenetet, Magdaline realizmusa magdöbentő, Claude csak a művészetet látja és nem veszi észre, hogy Madeline realizmusa nem játék, hanem magdöbentő valóság, Madeline öngyilkos lesz. És ezzel vége. A férfi művészi hiúsága lebir minden egyéb érzést, a nő szerelme azonban mindennél magasabb, őszintébb, végtelenebb. Így mondja legalább Rotschild és olyan szépen demonstrálja, hogy ideig-óráig el is hiszszük neki.

Az előadás itt-ott — a kóristák tömegjelenségénél — egy kis zökkenőt leszámítva, szép volt. Régen láttuk Novák Irént ilyen egyéniségéhez és művészetéhez illő szerepben. Művészetének sokszínű szépsége mind tündökölt Madeline szerepében. Mélységesen asszonyi, közvetlen, magával ragadó volt. Őszintén élveztük. Claude nyers karakterében Kesztyűtől láttunk nagyon szép alakítást. Átgondolt, mesterkéletlen, egyéni volt. Nagyon tetszett. Kisebb szerepekben láttuk Dellyt, Várnayt, Beregi dr.-t, Győzőt, Heroldot és Kellert. A hölgyek közül Harmath Józst és Nogrady Malvint, akik valamennyien élvezetes alakítást nyújtottak. A közönség szimpátiákkal fogadta a bemutatót. H. G.

* A Kölcsey-egyesület vendégei. A Kölcsey-egyesület második felolvasása kedden délután 5 órakor lesz a városházán. A két kiváló vendég előadó közül Zippervovszky Károlyné már hétfőn este érkezett meg, míg Giesswein Sándor apátkanonok kedden délután érkezik a budapesti gyorsvonattal. A délutáni felolvasást Zippervovszky Károlyné fogja megnyitni a békéről és a béke rajongóiról szóló előadásával. Utána Giesswein Sándor fog beszélni a két művelt skandináv nép embereiről és intézményeiről. Előadásának második felét sok színes kép fogja kíséni Rozsnyay József dr. vetítésében. A két érdekes és értékes előadó a szokottnál is nagyobb közönség előtt fog beszélni. Előadás után Zippervovszky Károlyné és Giesswein Sándor tisztelői, a Központi szálló kistermében társasvacsorára gyűlnek össze. A társasvacsorán nők is lesznek és az étkezés étlap szerint történik.

* Dr. Gar el Hama utolsó előadása. A közönség lázas érdeklődése kíséri már negyedik napja a norvég filmgyár klasszikus alkotását, Dr. Gar el Hamát, a keleti rémet. Dacára a négy napos műsornak, ma este, ép úgy, mint az első napok, minden előadásban zsufolásig megtelt az Apolló színház nézőtere s így az igazgatóság a közönségnek engedve holnap, kedden még műsoron tartja a eslekményében, izgalmakban gazdag s technikai kivitelében bámulatraméltóan csodás képet. Azok, akik kiszorultak az eddigi előadásokról, holnap még megtekinthetik az Apollóban Dr. Gar el Hama idegizgató, vakmerő munkáját s gyönyörködhetnek azokban a művésziiesen kiállított eszközökben, amelyeket a kinematográfia ebben a hatalmas detektivdrámában használt először. Szerdán már egy újabb, hasonlóan nagyszabású norvég filmet hoz színpadra az Apollószínház. 177

* Wagemut tengerészhadnagy kalandja. Dél-amerika még mindig tele van romantikával. Az ottani spanyol bennszülöttek középkori életet élnek és a rablóromantika sokban emlékeztet az aialia kivesző fölben lévő briganti életére. Az Uránia-színház Wagemut tengerészhadnagy egy izgalmas kalandját mutatja be keddi új műsorán. A hadnagy matrózai kíséretében a városba megy, ahol betér egy spanyol kores-

mába. Itt több brigenti durván inzultál egy szép leányt, akinek pártjára két Wagemut és matrőzaival kiveri a brigantikát. Halálos borsut esküsznek a rablók. Tuana táncosnő nevében találkára csalják a hadnagyot. A leányt, mikor Wagemutot értesíteni akarja a készülő veszedelemtől, elzárják, a hadnagyot pedig sikerül törbe csalni. Válogatott kínzásokkal akarják kivégezni a hadnagyot. Egy kínzó kamra törökkel kivert csapóajtójához készülnek neki eresztani a hadnagyot, mikor a fogságból megszökött leány kíséretében megjelennek a matrőzok, akik elkeseredett harc után megmentik hadnagyukat. Az izgalmas kép az amerikai kinematográfia legnagyobb szenzációja és a közönség nagy tetszésére fog szolgálni. 175

* A Kölcsey-egyesület könyvtára kedden zárva lesz. A legközelebbi könyvtáridő csütörtök délután 4—5.

Gyermekrontó miniszterelnök?

— Páris botránya. — Arisztokrata leánykereskedők. —

Távirati tudósítás.

Páris, november 20.

Óriási botrány foglalkoztatja most a francia főváros közönségét. Egy kiterjedt leánykereskedő társaságot lepleztek ma le a nagyobb teszi a botrányt, hogy a társasághoz több igen előkelő politikai és társadalmi pozícióban levő ember tartozott. Az összes lapok hasábjain keresztül foglalkoznak a botránnyal. A nyomozás eredményeképp kiderült, hogy a leánykereskedők hihetetlenül rövid idő alatt több száz gyerekleányt jutattak degenerált kéjencek karmai közé.

A rendőrség a mai nap folyamán fedezte fel egy véletlenül kifolyólag a bandát. Egy kis leány árulta el a dolgot, kit a saját anyja adott el. A nyomozás során hihetetlen dolgok kerültek napvilágra. Kiderült, hogy a társaság mintegy háromszáz tizenkét éves leányt rontott meg és tett szerencsétlenné. Megállapították, hogy több igen előkelő személyiség leánygyermeké is áldozata a lelketlen társaságnak. Igen sokan az áldozatok között undorító infekciós bőrbetegségben szenvednek. A kormány által támogatott *Lanterne* című lap főszerkesztője, *Flacheau*, szintén bele van keverve a csunya ügybe, úgy, hogy a ma megjelent lap példányokról már le is vették a nevét. Az ellenzéki lapok Briand miniszterelnököt is vádolják. A miniszterelnök ellen eddig még semmi pozitív gyanú nem merült fel, de az ellenzéki, főleg a royalista lapok azzal fenyegetőznek, hogy még részletesebben fogják szellőztetni az ügyet s bebizonyítják Briand bűnösségét.

A mai nap folyamán számos letartóztatás történt, többek között két előkelő uriaszonyt is letartóztattak, mert kiderült, hogy saját gyerekleányait tesztével kereskedtek. A nyomozás még folyik s több letartóztatást várnak. Nincs kizárva, hogy a rettenetes ügyben a közeli napokban szenzációs fordulat következik be s a botrány még nagyobb hullámokat fog vetni.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az Aradi Fehér Kereszt Gyermekvédő Egyesület november hó 22-én, szerdán délután 3 órakor Dr. Műlek Lajosné egyesületi alelnök lakásán (Salac-utca 2. sz.) igazgatósági ülést tart, melyre az egész tisztikart és igazgatóságot a titkárság meghívja. Tárgy: Egy rendezendő nagyszabású műkedvelő előadás előkészítése.

(*) Az aradi izraelita jótékony nőegylet 1911. évi november hó 22-én, délután 3 és fél órakor a hitközség gyűléstermében tartja közgyűlését a következő tárgysorozattal: Ruhasegélyek kiosztása a szegény tanulóknak. Az egyesület

1910. és a népkönyha 1910—1911. évi igazgatásáról szóló jelentés. A számvizsgáló-bizottság jelentése. A számvizsgáló-bizottság megválasztása. Jegyzőkönyvhitelesítő kiküldése. Esetleges indítványok tárgyalása. végvári Neuman Fűst Mária, elnök.

Zugbankárok a vádlottak padján.

— Két millió koronás család. —

Távirati tudósítás.

Budapest, november 20.

Negyedfélezi huzavona után végre ma fő tárgyalásra került a hírhedt budapesti zugbankárok ügye. Tudvalevően huszonhat német-birodalmi állampolgár tett följelentést Neumann Miksa és társa budapesti bankoég ellen, amely tőzsdéjátékra csábította a németországi kisebb tőkepénzeseket. A cég pénzügyi lapja, különösen a brassói cellulózegyár és a jungbunzlai vegyészeti gyár részvényeinek csinált nagy propagandát és be is ugrasztott egy sereg német spekulánst, akik pár év alatt félmillió koronát veszítettek, mert a két papir folyton esett és értékük folyton alább szállott. A rendőrség Neumannt és vállalata egész személyzetét letartóztatta. Titkos, csendes társa, a Bécsből kitiltott Loránt-Weil Félix bankár, attól való féltelmében, hogy őt is letartóztatják, agyonlötötte magát.

A vizsgálat megindult, de nem sok eredménnyel járt. Neumann kimutatta, hogy ő in sich játszott a börzén s azzal védekezett, hogy semmiféle csalást nem követett el. Később társaival Basch Lajossal, Herzfelder Ignáccal, Gonda Jakabbal és Kálmán Antallal együtt szabadlábra is helyezték, sőt a vádtanács végkép megszüntette ellenük az eljárást. Már úgy volt, hogy a zugbankárok végkép kimeánakulnek a bajból. A tábla azonban huszonhat rendbeli család büntetéseért vád alá helyezte őket.

Baloghy György kuriai bíró elnökle alatt ma tárgyalta a büntetőtörvényszék ezt a nagyszabású bűnügyet. A tárgyalóterem telve van ismert börze-emberekkel. Az elnök megállapítja, hogy a közzéadott Thimkó ügyész, a panaszosokat Káldor Gyula dr. és Füzesséry Árpád dr., a védelmet Dési Géza dr., Kisfalvi Rezső dr., Pongrácz János dr., Berger Rezső dr. és Weber Salamon dr. ügyvédek képviselik. A védelem ellenőrző szakértőnek Krausz Simont jelentette be.

Ebből vita keredett. Thimkó ügyész ugyanis azt indítványozta, kérdezzék meg Krausztól, tud-e arról, hogy a tőzsdén mozgalom indult meg egy egyezés megkötésére s hogy Krausz részt vett-e ebben a mozgalomban? A védelem ellenzésére a bíróság a kérdést mellőzte s Krauszt ellenőrző szakértőnek elfogadta. Ezután parázs vita indult meg az ügyész és a védők között. Thimkó ügyész azt akarta, hogy a bíróság a könyvszakértőkkel újból nézesse át a számadásokat. A védők közül Dési Géza dr. és Kisfalvi Rezső dr. elleneztek ezt s a bíróság egyelőre felfüggesztette a határozathozatát.

Jól ment az üzlet.

A vádirat felolvasása után először a fővádlottat, Neumann Miksát hallgatták ki.

— Bűnösnek érzi magát? — kérdi az elnök.

— Nem! Ártatlan vagyok! Neumann ezután elmondja, hogy 1903. óta foglalkozik tőzsdéügyletekkel s hogy jött létre a Neumann Miksa és társa cég. Sógora Loránt Félix 60.000 koronát fektetett bele az üzletbe.

— Mit kapott Loránt?

— Kétharmad nyereséget.

— Önnek mennyi tőkéje volt?

— Semmi.

— Loránt 1906-ban a tőkét kivonta az üzletből. Miért tette ezt?

— Mert az üzleti haszon egy része benne maradt s ez pótolta a kivont tőkét.

— Önnek sok pénze volt, Hol vette ezt?

— Az üzlet jól ment.
— Igaz, hogy Loránt később 32.000 koronával tartozott s ezt meg is fizette?

— Igaz.
— Önök millióra menő forgalmat csináltak. Elég volt ehhez a 60.000 korona tőke?

— Elég volt, mert ha több kellett volna, Loránt adott volna többet is. Ez csak időleges tőke volt.

— Hisz nem adott többet.
— Kérem, ő 200.000 koronával állott a hátam mögött. Ha börzedifferenciánk lett volna, úgy adott volna még pénzt.

— Hol volt az üzletük?

— A Váci-köruton.

— Igaz az, hogy átjáró ház volt az?

— Igaz.

— Mi volt a címe a pénzügyi szaklapjuknak?

— *Financieller Wegweiser*.

— Miért árasztotta el ezzel Németországot?

— Mert Németországban az új börzetörvény megnehezítette a játékot. Így az abból ki-rekesztett közönségnek alkalmat akartam adni, hogy minálunk játszhasson.

— Miért küldte jórészt csak katonatiszteknek a lapot? Cn kiadta a parancsot, hogy jogászoknak és zsidóknak ne küldjék?

— Zsidókról nem volt szó. Én csak tőkepénzesekkel és nem szegény hivatalnokokkal akartam üzletet kötni. A bírónak és a jogászoknak nincs pénzü. (Derűtség.)

— Mennyi címet rendelt ön a címlapjánál?

— Amennyit csak tudtak szállítani.

— Igaz, hogy külön kiadásokat is adtak?

— Mi volt ezzel a célja?

— Hogy papirokat ajánljak a kommintenseknek.

— Ügynököket használt?

— Ez szokásban van. Annyit alkalmaztam, amennyi kellett.

— Ingyen küldték a lapot?

— Az első tizenkét számot igen.

— Miért írta rá, hogy tizenötödik évfolyam?

— Mert egy régebbi lapból keletkezett a *Financieller Wegweiser*.

— Mennyi volt az évi előfizetési díj?

— Tizenkét korona.

— Hány előfizetője volt?

— Több száz.

— Miért ajánlott olyan papirokat, amelyekről előre tudta, esnek-e vagy emelkednek?

— Határozott biztos ígéretek nem tehettem soha. Csak kilátásba helyeztem, hogy ennek vagy annak a papirnak esése, vagy emelkedése várható.

— Miért operált ön különösen a brassói cellulóze és a jungbunzlai vegyészeti gyár részvényeivel?

— En mindenféle papirokkal játszottam. Arról nem tehetek, hogy a brassói több száz koronával esett.

— Hogy van az, hogy mikor egyes papirok emelkedtek, ön mégis azt tanácsolta a feleiknek, hogy adják el őket és vegyenek helyette brassói és jungbunzlait?

— Azért, mert a brassói kétszáz korona névértékű részvényei háromszázalékon állottak, pedig három éven át nem fizetett osztalékot. Én biztosra vettem, hogy ez is, meg a jungbunzlai is emelkedni fognak. Tévedni emberi dolog, nem igaz? (Derűtség.)

— A brassói papirokat effektive nem vehette át, hisz a Hitelbank tartotta őket a tárcájában?

— Annyit vehettem, amennyi csak kellett volna.

— Ezen a két papiron egyetlen ügyfele se nyert egy garast se.

— Természetes, hogy nem nyerhettek, ha egyszer visszament az áruk.

Neumann után Basch Lajos, a *Financieller Wegweiser* szerkesztőjének kihallgatása következett. Basch ugyancsak ártatlannak mondja magát. Utána Kálmán Antal, Herzfelder Ignác és Gonda Jakab vádlottakat hallgatták ki. Egyik sem érzi bűnösnek magát. A tárgyalást holnap folytatják.

Szerelem — 280 koronáért.

— Furfangos aradi kereskedő. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 20

A furfangos kereskedők közé számítható S. I. aradi rőfös és rövidáru üzlettulajdonos. S. I. nek nem ment valami kitűnően a boltja és ezért elhatározta, hogy átruházza az üzletet a feleségére. Ez az átruházás a praktikus kereskedői fogások közé tartozik. A hitelezők ugyanis sirhatnak a pénzük után, mert mikorra felébrednek, azt tapasztalják, hogy az élelmes adósuknak egy fillérje sincs. A végrehajtó hiába keresi S. I.-t, mert a boltban minden S. I. né tulajdona.

Azon a tárgyaláson azonban, amelyről most írunk, S. I. nem alperes, hanem szigorú felperes gyanánt szerepelt. Amikor ugyanis a tulajdonos boltos már szárazra jutott, vagy mint a megnyitandó Városi kávéházban mondanák: már kint volt a vízből, azon igyekezett, hogy behajtsa kisebb-nagyobb követeléseit. Aki neki nem fizetett, azt irgalmatlanul beperelte. Így jutott Éles Simon kir. járásbíróhoz, mint alperes, egy fiatal szép asszony, G. hivatalnoknak a felesége.

— Önt S. I. 280 korona és járulékaik iránt beperelte, — mondta Éles bíró.

— Én nem tartozom, — felelte a szép hölgy.

— Hallja, S. — fordult a bíró a kereskedőhöz, akinek a felesége is jelen volt a tárgyaláson.

— Már hogyné tartozna, — felelte S., — hiszen egy krajcárt se fizetett a 280 koronára. Ha elhordta tőlem a sok portékát, akkor fizesse is meg a nagysága.

— Mivel tudja igazolni, hogy tartozik? — kérdezte a bíró. — Az üzleti könyvében hogyan szerepel ez a 280 korona?

A kereskedő megvakarta a fejét.

— Az a baj, tekintetes bíró ur, hogy az üzleti könyveimből a nagysága tartozása ki van húzva.

— Ez is azt bizonyítja — mondta diadalmasan a hivatalnokné — hogy én kifizettem a 280 koronát.

— Dehogyan fizette ki, — vágott közbe a kereskedő.

Most már a bíró kezdte megvakarni a fejét. Kezdte nem érteni a dolgot.

— Hát ha ki van törölve az adósság, miért követeli mégis?

— Mert nem fizette meg a nagysága, — mondta határozottan S. I.

— Akkor, miért húzta ki a könyvből? — tudakolta Éles Simon.

A kereskedő hosszas habozás után ezt felelte:

— Tekintetes bíró ur, kérem a zárt tárgyalás elrendelését, mert én erre a kérdésre csak zárt tárgyaláson felelhetek.

A meglepő kijelentésre S. I. felesége izgatottan lépett közelebb, a hivatalnok csinos felesége fülig elpirult, a bíró pedig kigombolta a kabátját és odaszólt a szolgálónak:

— János, nyissa ki az ablakot, mert nagyon meleg van idebent.

Amint az ablaknyitásból is kiderül, a bíró nem rendelte el a zárt tárgyalást és S. I. nyilvánosan tette meg a következő kijelentést:

— Tekintetes bíró ur, én azért töröltem ki azt a 280 koronás tételt, mert önagysága egyszer engem a kegyeiben részesített... Akkor megígértem, hogy elengedem a tartozását, de azóta beláttam, hogy néhány oszloktól sok 280 korona.

A nagysága arca olyan piros lett, mint a kálapján a rózsza:

— Hasudik ez az ember. Én kifizettem a 280 koronát, — fakadt ki.

A bíró pedig bölesen ítélte: elutasította a kereskedőt a követelésével. Mert esőket is, pénzt is kapni — ez nagyon is jó üzlet volna.

HIREK.

Sikkasztó városi tisztviselők.

(A nagyváradi pénztár három tolvaja.)

Távirati tudósítás.

Nagyvárad, november 30.

Nagyváradról táviratozza tudósítónk: A csendőrség ma hajnalban Tápiószeléről Nagyváradra hozta Dettrich Tibort a városi pénztár sikkasztóját, akit, miután Tápiószelén szökést kísérelt meg, vasra vertek. Dettrichet Jánossy kapitány, a bűnügyi osztály vezetője hallgatta ki. Beismerte, hogy visszaéléseket követett el és azt vallotta, hogy Budaházy bűntársa. Aktákkal bizonyíthatja, hogy a nyugtákat Budaházy becsátotta rendelkezésére. A pénzből Budaházy adósságait törlesztette. Dettrich kijelentette, hogy a számvédelemnél a bűnös manipulációkról hónapok óta mások is tudtak. Egyelőre neveket azonban nem említhet. Vallomása szerint az elsikkasztott pénzösszeg 25 000 koronánál is többre rug. A pénzt elmulatta.

Nagyváradról jelentik: Dettrich Tibor kihallgatásakor részletesen elmondta, hogy Budaházy bűnrészes.

A vizsgálat során kiderült, hogy a manipulációban Klemens Péter főpénztári ellenőr is részes. Klemenset rögtön felfüggesztették állásától és este 9 órakor Gerő Armin főkapitány előzetesen letartóztatásba helyezte. Klemensre Dettrich vallotta rá, hogy kétezer koronát sikkasztott. Ujból pénztárvizsgálatot tartottak és megállapították, hogy Klemens sikkasztásokat követett el. Klemens letartóztatása valóságos konsternációt keltett a városban, mert Klemens 38 évvel ezelőtt lépett a város szolgálatába. — Ezelőtt katonatiszt volt és mindenki becsülte és szerette. A rovensolást egész éjjel folytatták mert nem tartják kizártnak, hogy a bűnös manipulációban másoknak is van részük.

A belügyminiszter vizsgálóbiztost fog küldeni.

— Bartóky József államtitkár kitüntetésére Budapestről jelentik: A hivatalos lap holnapi száma közli, hogy a király Bartóky József földművelésügyi államtitkárnak a Ferenc József-rend középkeresztjét a csillagokkal adományozta. Bartókyt Békésvármegye főjegyzői állásából Darányi hívta meg, 14 évvel ezelőtt a minisztériumba, hol rövidesen több törvényjavaslatot készített el. Érdekes működése és szorgalma gyorsan vitték előre hivatali állásában.

— Harmadik osztály a gyorsvonatokon. Budapestről jelentik: A nemzeti munkapárt ma este fél nyolc órakor értekezletet tartott, amelyen a kereskedelmi tárca költségvetését tárgyalták. Beöthy László, — akit igen melegen üdvözölték — kijelentette, hogy a személyi díjszabást illetőleg úgy van kontemplálva a dolog, hogy a felemeléssel szemben bizonyos ellenszolgáltatás nyújtassék a közönségnek. A gyorsvonatok legalább minden vonalon egy vonatonál harmadik osztállyal is birjanak. A költségvetést egyhangulag elfogadták.

— Előléptetés. Megérdemelt elismerésben részesült Kováts Gyula aradi jószágigazgatósági számvizsgáló. A földművelésügyi miniszter az áll. jószágigazgatóság mellé rendelt számvivőség létszámában Kováts Gyula aradi áll. jószágigazgatósági számvizsgálót számtanácsossá léptette elő. Az előléptetés osztatlan örömet okozott a jószágigazgatóság tisztviselői karában, mert az egy szorgalmas főosztályos haladását jelenti.

— Szabadságolt huszárezredes. A király Terey József szegedi 3. honvéd huszárezredbeli alezredesnek, a megejtett felülvizsgálat eredménye alapján, mint jelenleg szolgálatképtelennak, egy év tartamára várakozási illetékekkel való szabadságolását elrendelte.

— Az állami tisztviselők fizetésrendezése. Az állami költségvetési vita során elhangzott miniszteri kijelentések az állami és egyúttal a törvényhatósági tisztviselőkben nagy reményeket ébresztettek a küszöbön levő fizetésrendezés iránt. A fizetésrendezés előjelét látják a vármegyei tisztviselők abban a leiratban is, amelyet a belügyminiszter Dálnoky-Nagy Lajos alispánhoz intézett. A miniszter Arad megye szolgálatában álló tisztviselők számát, fizetését és szolgálati idejét kéri pontos kimutatásban fölterjeszteni. A számvédelem most állítja össze a kimutatást, amelytől természetesen még nagyon messze van a fizetésrendezés.

— Házasság. Vasárnap tartotta esküvőjét Messer Károly dr. aradi ügyvéd Löwy Rózsival, Löwy Mór aradi sörkereskedő szép leányával. A polgári eskütétel, mely kilenc órakor volt a városháza anyakönyvi hivatalának nagytermében, Szondy Béla anyakönyvvezető végezte. Tanúk voltak: Schillinger Sámuel és Reusz Mór. A zsinagógában tízenkét órakor volt a fényes esküvő. Vágvölgyi Lajos dr. főrabbi szép beszéd keretében adta össze a fiatal párt. Az esküvő után a Fehér Kereszt nagytermében lakoma volt, melyről az ifjú pár hosszabb nászutra indult. A menetben a következő koszorus párok voltak: Rácz Jenő — Messzer Eda, Rácz Sándor dr. — Messzer Piri, Messzer Jenő — Löwy Irán, Messzer Béla — Molnár Ilonka, Kell Rezső — Steinfeld Ilonka.

— Öt milliós postarablás Páris mellett. Párisból táviratozzák: A Páris és Marseille között közlekedő gyorsvonatot tegnap este Páristól mintegy hatvan kilométernyi távolságra, Massotnál egy fegyveres banda kirabolta. A három postakocsit felfeszítették és a pénzküldeményeket elrabolták. A postaigazgatóság az eddigi vizsgálat alapján öt millió frankra becsüli a kárt, mivel azonban az elrabolt hetvenhat postaszák között több lepecsételt bankkületmény is volt, a kárt teljes pontossággal megállapítani eddig még nem lehetett. A rendőrség nagy apparátussal nyomoz, Párisból rendőrcsapatokat küldtek a környék átkutatására. A konstantinápolyi francia nagykövetség oimére küldött pénzeszsákokat a rablók menekülés közben elvesztették.

— Jelentkezett a negyedik pozsonyi rablógyilkos. Pozsonyból jelentik: A Ventur-utcában elkövetett rablógyilkosság negyedik tettese, Benes József, akit az egész ország csendőrsége egy hét óta hajszolt, ma este önként jelentkezett a pozsonyi rendőrségen Király Béla fogalmazó előtt, aki nyomban letartóztatta és átkísértette az ügyészségre. Bolla Árpád dr. vizsgálóbíró azonnal kihallgatta. Benes részletes vallomást tett. Stépetákkal, a másik gyilkossal egybehangzóan mondta el, hogy még Bécsben, a menedékhelyen beszélték meg, hogy valakit meggyilkolnak és kirabolnak. Előbb egy vereckei koreszmárost akartak megölni, gyalog el is mentek Vereckére, azonban nem találták alkalmasnak a helyet és továbbmentek Pozsonyba. Itt előbb egy mézárasmestert szemeltek ki s csak később tűnt szemükbe a ventur-utcai dohánytőzede.

— Eljegyzés. Fischer Paulát eljegyezte Franz Vilmos Aradról.

— Köszönetnyilvánítás. Bold. Deutsch Vera ravatalára azért koszorú megváltása fejében Bing Hugó ur 20 koronát küldött a népkönyha javára. Ezen kegyeletos adományért ezután nyilvánítja köszönetét az elnökség.

— Művészi fényképkiallítás. Az Andrásy-téren valóságos életveszélyes tolongás keletkezett tegnap és ma Weisz Hugó országos hírű fotóművész új fényképkiallítása előtt. A közönség nem győzte eléggé csodálni a fotóművészet új vívmányait a bámulatraméltó produktumait. A publikum, amely szuverénül mond ítéletet, megállapította, hogy Weisz Hugónál ma nincs kiválóbb fotóművésze Magyarországnak. A most kiállított képek teljesen eredeti, új felfogást árulnak el és ép új jellemzik Weisz önálló művészetét, mint eddig bemutatott alkotásai. Az új képkiallítás láthatóan ama fényképek, amelyekkel a mester Hamburgban és Oroszországban díjakat nyert, dicsőséget szerezve a magyarságnak.

— Az aradi főzőtanfolyam. Egy hónappal ezelőtt megírtuk, hogy a Szeréna nőképzőegylet, amely a fővárosban már nagyhasznu tevékenységet fejt ki, Aradon főzőiskolát szándékozik létesíteni. A főzőtanfolyam nemcsak az által válik közhasznúvá, hogy alapos oktatásai szolgál a kevésbé tehetségeseknek, hanem azért is, hogy olcsó étkezést biztosít a tanfolyamon készült ételek elárulásával. A Szeréna-egylet aradi főzőiskolája, miután az előkészületek már a kellő mederbe jutottak, december első napjaiban megnyílik és előadását valószínűleg nagyszámu hallgató fogja látogatni. A tanfolyamról a legközelebbi napokban megjelenő hirdetések és körlevelek adnak bővebb felvilágosítást az érdeklődőknek. A közönség körében már eddig is nagy érdeklődés mutatkozik a tanfolyam iránt, amely a legszélesebb körök megelégedését is ki fogja érdekelni.

— Verekedő tanítók. Egy aradi származású fiatal tanító fegyelmi ügyéről szól ez a tudósítás. A kétegyházi állami iskolában eleinte két tanító volt: Imre István és a felesége. Később harmadik tanítót is nevezett ki a miniszter Schindlberger Albert aradi fiatalember személyében. Schindlberger nőtlen ember és Imrét vették magukhoz. A fiatal ember összebarátkozott a családdal. Az idén azonban kezdett megbomlani a béke. A két férfi ugyanis különféle, hol tanügyi, hol politikai kérdésekről gyakran vitatkozott ebéd, vacsora közben az asztalnál. Elég vehemens természetű ember mind a kettő, így aztán érthető, hogy a nézeteltérésekből, vitatkozásokból nem egyszer formális veszekedés támadt. Egyik napon, ebéd közben aztán kenyértörésre került a dolog. A veszekedés hevében Imre valami sértőt mondott Schindlbergerre. Ekkor felugrott és arcul ütötte Imrét. Imréné segítségére sietett a férjének és egy edényt vágott Schindlberger fejéhez. Nagy dulakodás támadt, melyben részt vettek mind a hárman. A dulakodást iszonyu lármával az udvaron is folytatták és összezaladt a fél falu. Az eset tudomására jutott a tanfelügyelőnek is, aki a tanítók ellen megindította a fegyelmi vizsgálatot. E vizsgálat eredményét kellett hétfőn, a közigazgatási bizottság ülése után elbírálnia a vármegye fegyelmi választmányának. A választmány saját keletkezésűn való áthelyezésre ítélte mind a három tanítót.

— Szerencsétlenség a motoroson. A Hegyaljai motoros egyik vonatára tegnap a Glogovác és Győrök közt levő 215. szelvényről menet közben felugrott egy Antal Jakab nevű napzámos. Hogy a kalauz észre ne vegye, jóval az állomás előtt ismét leugrott, azonban oly szerencsétlenül, hogy a kerekek alá került. A vonat lementszette jobb lábát a fejét két helyen betörte. Haldokolva szállították be az aradi közpórházba.

— Megölte az unokaöccsét. Butár Pásztk és Butár Geoszin dorozslófalvai legények tegnap a korcsmában ittas állapotban összevesztek. A verekedést az után folytatták, a Butár Pásztk egy farakásból kikapott doronggal úgy ütötte főbe unokatestvérét, hogy azt haldokolva szállították lakására. Butár Pásztkot a oszondörök letartóztatták.

— Hazépítés emberhalállal. Budapestről jelentik: Ma délután 4 óra tájban ismét halálos építkezési katasztrófa történt a fővárosban. A Márton-utca 37. szám alatt történt a szerencsétlenség. Nyilván az építőmester és pallér gondatlanságából egy fal bedőlt és maga alá temetett négy munkást. Az egyik nyomban meghalt, a másik hármat a mentők súlyos sérülésekkel a Rókus-kórházba szállították.

— Szerencsétlenség a körfürésznél. Wittman Pál vagongyári asztalos munkás ma a körfürésznél foglalatokodott és bal kezének négy ujját levágta. Kórházba szállították. Az őt kihallgató Vida Vilmos rendőrfelügyelőnek azt mondta, hogy a szerencsétlenségnek nem tudja okát adni.

— Női kalapdivatterem. Legújabb modellű bécsi és párisi őszi és téli divatkalapok legnagyobb választékban, legelőnyösebben Grunblatt Antónia kalapdivattermében Szabadságtér 11. szám (Glück huscsarnok-épület) szerezhették be. 4561

— A lelegegansabb és legújabb selyem, bársony, gyöngy börtáskák, szivar, oldal és pénztárcák, bőröndök, vadásztáskák és más bőrdíszművek legnagyobb választékban legolcsóbban Hegedüs Gyula kafe, pipere, illatszert és bőrdíszművek kereskedésében Aradon, Andrásy-tér 15. sz. 4638

— A hölgyközönség figyelmébe! Az úri hölgyközönséget értesítem, hogy Szentpál-utca 3. alatt egy angol és francia női ruha műtermet nyitottam, ahol a legújabb divatlapok szerinti női kosztümöket és felöltőket legújantóssabban készítek. Becses pártfogásáért esedezik Szauerland Andor. 5025

— Olvasóink szíves figyelmébe ajánljuk Novák Rudolf fogműtermét Arad Szabadságtér 5-6 szám alatt, dr. Kronstein-ház.

— Üzleti könyvek nagy raktára Kerpel Izsónál. — E cég vesz könyvtárakat és hangjegyeket. 4871

— Esperantó nyelvtanok és szótárak Kerpelnél. 5419

— Francia likőrök legbiztosabb készítésére — házilag — a likőraroma 1 liter 60 fillér Voitok és Weisznál. 4510

TÖRVÉNYKEZÉS.

Elítélt aradi csaló.

— Egy kereskedő bűnpöre. —

Távirati tudósítás

Budapest, november 20.

Az aradi vasúti állomáson 1909 július 31-én valaki Alter Lajos aradi kereskedő neve alatt öt ládát adott fel Alter Lajos címre Budapestre. A fuvarlevél szerint a ládák kézműárakat tartalmaznak. A feladó a ládák kiváltásával Mellinger Lipót budapesti szállítót bízta meg, aki Szántó József hivatalnokot és Molnár Sámuel kocsisát küldte ki a nyugati pályaudvarra a ládák kiváltására. A két alkalmazott a kiváltott ládákat beszállította a szállító cég Károly-körúti raktárába. A raktárban várta az árukat a címzett Alter Lajos is. A ládák közül az egyikben sérülés nyoma látszott és ezt Alter Lajos felbontotta. A ládában kézműáru helyett rohadt alma volt.

Alter Lajos nyomban megbízta Mellinger Lipótot, hogy a Máv.-tól kártérítést kérjen és kártérítési jogait nyomban át is ruházta Mellingerre, aki 1909. augusztus hó 10-én kelt levelében az elveszett küldeményről számlát kért Altertől. Alter a kért számlát 1909 október elején Aradról beküldte Mellingernek, aki ezután felszólította a Máv. igazgatóságát, hogy 1567 korona 10 fillér kárt térítsen meg az elveszett láda tartalmáért.

Az államvasutak igazgatósága megbízta az aradi állomásfőnökséget, hogy kutassa ki, ki az a Alter Lajos kézműáru-kereskedő Aradon. Az állomásfőnökség ilyen nevű kézműáru-kereskedőt nem talált Aradon, mire a m. kir. államvasutak igazgatósága ismeretlen tettes ellen család kísérletének büntetéseért feljelentést tett.

A megindított nyomozás során a rendőrség elsősorban azt állapította meg, hogy a levélpapíros, a melyen Alter Lajos írt Mellinger Lipótot szállítónak, Weisz Félix aradi nyomdájából került ki. A nyomdatulajdonos kihallgatása al-

kalmával elmondotta, hogy ezt a levélpapírt Alter Lajos kézműáru-kereskedő Aradon felirattal Wittenberger Hermann kereskedő rendelte meg nála 1909. év október elején. A rendőrség most már Wittenberger Hermann kiletét nyomozta ki. Kiderült, hogy ez a Wittenberger Hermann Mezőkeresztesen vegyeskereskedő volt, de csödbe jutott és a nagyváradi törvényszék 1910. március 11-én öt rendbeli vétke; bukás vétségéért háromszáz korona pénzbüntetésre ítélte. Wittenberger a bukása után Aradon telepedett meg. A törvényszéki írásszakértők az Aradról keltezett Alter Lajos-féle levélben határozottan felismerték Wittenberger Hermann kézírását. A királyi ügyészség ezek alapján család kísérletének büntetéseért emelt vádat Wittenberger Hermann ellen. Ma tárgyalta ezt az ügyet a budapesti büntetőtörvényszék Szepessy táblabíró elnöklete alatt. A bíróság bűnösnek mondta ki a vádlottat a család kísérletének vétségében és e marasztaló verdikt alapján a bíróság a vádlottat három hónapi fogházra és 20 korona pénzbüntetésre ítélte. Az ítélet ellen az ügyész súlyosbításért felebezett, de felebbezett a vádlott is.

§ Az esküdszék elnökei. A nagyváradi kir. tábla elnöke ma átírtban értesítette az aradi kir. törvényszéket, hogy az 1912. évi esküdszéki ciklus elnökévé Köller János dr. kir. táblai bírót, a helyettesévé Nagy József dr. kir. törvényszéki bírót rendelte ki.

§ Csőd. Az aradi kir. törvényszék Brandesz Dávid aradi óras ellen hitelezői kérelmére elrendelte a csődöt. Csödbiztos Heller Mór dr. kir. törvényszéki bírót, tömeggondnok Schuster Ödön dr., a helyettesé Bedő Árpád dr.

§ A megcsalt férj bosszúja. Budapestről jelentik: Ernst Dezső magánhivatalnok, aki a Nagymező-utca 24. számú házban lakott lakásából három szobát Fuchs Izsó dr. ügyvédnek adott albérletbe, aki ott ügyvédi irodát rendezett be. A két lakást közös előszoba választotta el egymástól. Alig, hogy az ügyvéd beköltözött, Ernst észrevette, hogy közte és felesége, született Klein Róza között bizalmas viszony fejlődött ki, amire Fuchs Izsót kitiltta lakásából. Ez évi június 14-én délután, amikor Ernst Dezső váratlanul hazament hivatalából, lakásában bizalmas beszélgetésben találta feleségét és az ügyvédet. Előkapta revolverét és rálőtt az ügyvédre, aki a másik szobába menekült. Ernst Dezső, a féltékeny férj, hat lövést tett, amelyek közül az egyik Fuchs halántékába fúródott, a másik pedig az asszony jobb alkarján ejtett súlyos sérülést. A menekülő férjet a rendőrség letartóztatta és az ügyészség szándékos emberölés kísérletének büntetése miatt tett ellene vádat. Ma tárgyalta ezt a bűnügyet a büntetőtörvényszék esküdtbírósa Mikovich Lajos dr. törvényszéki bíró elnöklésével. A tárgyaláson a vádat Tóth István dr. ügyész képviselte, a vádlott magánhivatalnokot pedig Poillák Ilés dr. ügyvéd védte. Ernst Dezső, a vádlott, a tárgyaláson kijelentett, hogy nem érzi magát bűnösnek. A törvényszék a vádlottat felmentette.

§ Lemondott tömeggondnok Weinberger Ferencné szül. Kofri Mari szőlőszesigerelli lakos elleni csödügyben Barbara Szávér dr. eddigi tömeggondnok lemondása folytán, tömeggondnokul Sebestyén József dr. borosjenői ügyvéd, tömeggondnok helyettesül pedig Gabos Jenő dr. aradi ügyvéd neveztetett ki.

§ Felmentett tanító. Megírtuk, hogy Dirlea Pál borosjenői román felekezeti iskolai tanítót az aradi román szentszék állásától felfüggesztette, utóbb azonban a borosjenői hívek egyes kivánságára ismét visszahelyezte. A felfüggesztésre az szolgáltatott okot, hogy Dirlea a borosjenői járásbíró 120 korona pénzbüntetésre ítélte azért, mert állítólag Balán Vazul borosjenői román lelkészt az után szóváltás közben megaláztotta. Dirlea felebbezett a járásbíró ítélete ellen és az aradi törvényszék ma megváltoztatta az elsőbíró ítéletét, a mennyiben Dirleát felmentette. A felmentést a törvényszék azzal indokolta, hogy a tanító tagadásával szemben tanuvallomások egyáltalán nem igazolták, hogy a lelkészt tetteleg bántalmazta volna és bizonyított az is, hogy az utcai szóváltást épen Balán Vazul kezdte. A mai tárgyaláson a tanítót Velios Romulusz dr. aradi ügyvéd védte.

§ Elítették a dobrai rablógyilkosokat. Déváról jelentik: A dévai esküdtszéken ma hirdették ki a dobrai gyilkosság ügyében az ítéletet. Kosztea Nikolaj, ifj. Petrucz György és Kosztea Aren guradobrai lakosokat rablás és szándékos emberölés büntette miatt életfogytiglani fegyházra, Sztanila Dimitru dobrai lakost rablásra való felbujtás miatt 6 évi fegyházra ítélték. Az utóbbinak beszámították a kéthavi vizsgálati fogságot. Az ügyész az ítéletben megnyugodott, a két Kosztea védői semmiségi panaszt jelentettek be.

SPORT.

+ Aradi labdarugók Szabadkán. Szabadkán játszotta le vasárnap az Aradi Atletikai Klub a déli bajnokság őszi fordulójának utolsó előtti mérkőzését a Bácska csapata ellen. A mérkőzésre Szegedről és Aradról is közel száz főnyi érdeklődő rándult át Szabadkára, de érdekes küzdelem helyett csak az orkánszerű szélvihar által teljesen tönkretett játékot láthattak. A saját pályáján játszó Bácska nagyobb biztonsággal mozgott, de az AAK. csapata lelkesedésben és kombinálásban felülmulta ellenfelét. Az első félidőben állandóan az AAK. támadott, de époly kevéssé tudott eredményt elérni a szél segítségével, mint a másik félidőben, amikor szél ellen is energikus játékot mutatott. A mérkőzés — amelyben az abnormis időre való tekintettel főleg a védelmi játék folyhatott — eldöntetlenül végződött volna, ha azt Bácskának meg nem nyeri a nem egészen elfogulatlan bíró: Moravetz Jenő, aki az aradi csapat ellen nagyon kétes megokolással tízeme y méteres büntető rugást ítélt meg. Ez volt a mérkőzés egyetlen goalja. Az aradi csapatban, amely végig megállta a helyét, különösen jó volt Tschenska fedezet és a kapuban Horváth.

+ Tornaórák az AAK-ban. Az AAK. vezetősége ezután értesíti tagjait, hogy a tornaórák a Ferencvárosi polgári fiúiskola tornatermében hetenként háromszor kedden, esütörtökön és pénteken 6-8 ig Neidenbach Ödön vezetésével megkezdődtek.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Egy erzsébetvárosi polgár. Névtelen panaszokat nem közölhetünk. Különben ez ellen jogorvoslatnak van helye.

Egy régi előfizető. Csak ha teljes névalírással küldi be, akkor nézzük meg.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

= Kereskedők az Aradi Termény és Áruraktárban. Az Aradi Kereskedők Köre vasárnap délelőtt sikerült kirándulást rendezett az Aradi Termény és Áruraktár tanulmányozására. Megérkezésük az Áruraktár vezetősége, élükön Rajz Jenő ügyvezető igazgatóval fogadták a vendégeket, több mint egy óra hosszat kalauzolták az érdeklődőket s az igazgató sorba elmagyarázta az épület gép és szállító berendezéseit. A kereskedők nagy figyelemmel szemléltek az Áruraktárnak a modern technika legújabb vívmányait felölöl helyiség és gépberendezéseit, melyek tudvalevően a külföld érdeklődését is magára vonták. A látogatás befejeztével a Kereskedők Köre nevében Hegyi Albert alelnök mondott köszönetet Rajz ügyvezető igazgatónak. Az Aradi Kereskedők Köre jövő vasárnap az Aradi Hungária pamutgyár megtekintésére rendez hasonló kirándulást, amelyre e hó 24 én délig jelentkezhetni a kör titkári hivatalában (telefon 863.) mert csakis a jelentkezők részére lesz koosihely fentartva.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Hírvadász közlöny.

Budapest, november 20.

Készáru.

Kínálat, vételkedv gyenge, 15 ezer mm. tartott. Az árak 50 kilónként számítva:

Határidő.

	Déli sárlat	2 órai sárlat
Busa 1912. áprilist	11.77-11.78	11.79-11.80
Rozs 1912. áprilist	10.4-10.15	10.19-10.20
Tengeri 1912. májusi	8.44-8.45	8.48-8.49
Zab 1912. áprilist	9.74-9.75	9.78-9.79

Budapesti értéktőzsde (Táv. jelentés).

— November 20. —

Magyar aranyjárdék 4 ^o / _o	111.—
Magyar koronajárdék 4 ^o / _o	90.75
Magyar koronajárdék 8 ^o / _o	79.—
Magy. földteherm. kötvény 4 ^o / _o	91.50
Horvát-szlavon földteherm. kötvény	92.50
Magyar nyereséménysorsjegy kölcsön	226.—
Tiszasszab. és szegedi sorsjegy kölcsön	153.—
Oszták járdék papírban	91.50
Oszták járdék ezüstbe	94.75
Oszták járdék aranyban	115.25
Oszták koronajárdék 4 ^o / _o	91.50
1880. évi oszták államsorsjegy	163.—
Oszták magyar bankrészevény	20.05
Magyar hitelbank-részevény	849.25
Oszták hitelintézeti részevény	650.50
Oszták-magy. államvasutó részevény	735.—
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.07
Német birodalmi márka	117.60
London vista	240.32 1/2
Páris vista	95.30
20 márkás arany	23.52

Felölös szerkesztő:
Bolgár Lajos.

NEMZETI SZINHÁZ.

Kedd, 1911. november hó 21-én

C) bérlet C) bérlet

A rivalda.

Szinmű 4 felvonásban. Irta: Henri de Rothschild. Fordította: Adorján Andor. Rendező: Keszler Ede.

SZEMÉLYEK:

Bourguisil	Keszler Ede.	Lizeroles	Vass Jenő.
Pradel	Dell Lajos.	De Néronda	Csáky F.
Lemercier	Herold Ede.	Grandier	Nevák I-én.
Chatman	Várnai Jenő.	A hercegnő	Nogrady M.
Saint-Clair	Beregi S. dr.	Chouquette	Harmath J.
Verdier	Gyöző A.	De Langlars	H. Fekete A.

Kezdeté este 1/8 órakor.

APOLLO SZINHÁZ

az Andrássy-téri új Lloyd-palotában.

Urania Magyar Tűzcsapó Színház aradi színpadja

Ma kedden, 1911. november 21-én:

A kis békeszerző. Komikus.

Ezt követi: Dr. Gar el Hama

a diplomás gazember, a méregkeverő orvos. Szenzációs világvárosi dráma. Detektiv történet 3 felvonásban.

Pali ellátja a költőzködést. Kacagató.

Az előadások kezdete délután 1/8 órától folytatódólagosan 11-ig tartanak.

Helyárak: Páhely ülésenként 1 kor. Zárszék 1 kor. I. hely 30 fillér, II-ik hely 20 fillér, III-ik hely 10 fillér, IV-ik hely 5 fillér.

URANIA

széppályák színház.

(Bérsó Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Ma kedden, 1911. november 21.

1. Pénzszekrény gyártás Tanulságos. — 3. A póruljárt anyós. Komikus. — 3. Pista. Természet utáni felvétel. — 4. Hivatlan fültanu. Amerikai dráma. — 5. Lomke mint kísértet. Humoros. — 6. Az anya fényképe. Életkép. — 7. A háremben. — 8. Wagemut tengerészhadnagy kalandja. Szenzációs dráma, a délamerikai életből. Nyolc jelenetben.

Előadások d. n. 1/8 órától kezdve este 11 óráig

Helyárak: I. hely 1 kor., II. hely 30 fillér, III. hely 20 fillér, IV. hely 10 fillér, V. hely 5 fillér.

Utolsó előadás este 11 óráig.

A hölgyek kávéznak a nézőtérben kalap nélkül megajánlat.

Az előadások tartama 2 óra.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

NYILTTÉR.*

„Phönix“

biztosító társaság főügynökségét

Szabadság-tér 3., II em. helyezte át

Telefon 726.

Halmi és Strausz.

5620

Weisz Hugó

fotóművész

tisztelettel meghívja Aradváros műértő közönségét Andrássy-tér 16. alatti kapualjában rendezett

művészi fényképkiállításának

megtekintésére. — Egyben kéri karácsonyra szánt megrendeléseiket lehetőleg előjegyzés szerint eszközölkék, naponta 9-6 óra között. Telefon 211.

Csillárok,

Villamos felszerelések

legolcsóbban

Diamant-nál

Atzól Péter-utca 2. (az udvarban)

SALAMANDER

cipők elárúsítása.

Oriási választék

valódi amerikai

VADASZ-CZIPÓKBEN.

A n. é. közönséggel tisztelettel közlöm, hogy a világhírű „SALAMANDER” gyártmányú cipők aradi kizárólagos egyedárusítását sikerült megszereznem. Forma, kiállítás és tartósság tekintetében a „SALAMANDER” cipők versenyen felül állanak, vételárunk pedig oly alacsony, hogy ma már mindenki kevés pénzért tartós és elegáns cipőt. **Egységárak:** Hölgyek és urak részére 16 K. 50 f. luxus kivitel 20 „50

WEINBERGER JANOS, ARAD

elsőrendű cipőáruház.

1911

Tessék a kirakatot megtekinteni.

Telefon 312. szám.

A legegánsabb női felöltők csak

GYÖRGY MENYHÉRT ÉS TÁRSA

Női felöltők
Áruházában

TELEFON: 855.

ARAD
ANDRÁSSY-TÉR 8
a Minorita-templom bejáratával szemben kaphatók!

Értesítjük a n. é. hölgyközönséget, hogy a legegánsabb téli Modelljeink teljes számban raktáron vannak, melynek megtekintését kérjük.

DOUGAN ÉS MAYER
kárpitós és diszítők

Arad, Atzél Péter-utca 3. (az udvarban a kapuval szemben.)

Elvállalok minden e szakmába vágó munkát, u. m.: szalon, angolbőr butorokat a legfinomabbtól a legegyszerűbb kivitelig, továbbá használt butorok átalakítását, valamint lakásberendezéseket és díszítéseket a legolcsóbb árakon.

Vidéki megrendelések pontosan teljesíttetnek. Levélbeli meghívásra azonnal megjelenünk.

A n. é. közönség becses pártfogásába ajánlva magunkat maradtunk tisztelettel:

DOUGAN ÉS MAYER
5149 kárpitós és diszítők.

Maga magának tesz jót, ha felkeresi **Iványi Menyhért** ujonnan megnagyobbított cipő-, kalap- és uridivat áruházát a Forray-utczában mert

Ilyen olcsón férfi-, női- és gyermekcipőket ugyszintén kalap és egyéb divatárut csak itt kaphat, ezért is lett ezen cég az aradi

Fiatal generáció legkedveltebb bevásárlási helye.

ALAPITTATOTT 1889.

Várhoz László
uri és női cipész Arad, Weitzer János-utca 3. sz. (Minorita-palota.)

Elvállalja minden e szakba vágó legujabb divatszerinti

férfi-, női- és gyermek-cipők

készítését fájós lábakra is, pontos kivitelben jutányos árért. Készít továbbá bármely fegyvernemhez tartozó önkéntes urak részére előírást cipőket a legjobb minőségű bőrből. Ortopéd-cipők és vidéki megrendelések 24 óra alatt készülnek. A lugosi honvédezred tisztikarának szállítója. B. pártfogást kér

9951

VÁRHOL LÁSZLÓ.

Ne mulassza el!
mielőtt óra- és ékszer-szükségletét beszerezné felkeresni vételkény-szer nélkül

Vogel László
mőlorás és ékszerész üzletét.

Veszek zálogcédulát, tört aranyat vagy más tárgyakra becserelem.

Arad, Weitzer János-u. 6.
Uj leányiskola-épület.

Külön kelengye-osztály.

Schwetzi himzések.

Versenyen kívüli olcsó árjegyzék:

Tafft selyem Joupon darabja 5 frt 80.

Moire selyem Joupon darabja 4 frt.

„Herveth“ füző új facon, darabja 3 frt 50.

Férfi és női zsebkendőkben óriási raktár.

Leltárnál leszállított egyes szövet ágy- és asztalterítők á jeur asztalnemű, törülköző, himzett ágykészletek olcsó áron kaphatók.

Maradék pamut vásznak, női ingek, ágyneműre alkalmas, rendes forgalmi ára 45 most 33 krajcár.

Maradék rumburgi és irlandi vásznak, rendes forgalmi ára 90 krajcár és 1 forint, most 70-75 krajcár.

Applikált tüll, Stoor függöny, ezéltt 5 frt 50, most 3 frt 25.

Szines kávé garnitur 6 személyre ajour, forgalmi ára 4 frt, most 2 frt 50.

Alsó lepedő, bőrerős minőség, varrás nélkül darabja 1 frt 40.

Női ing kézi himzéssel 1 frt 70.

Finom kelengye ing madapolan kézi himzéssel drbja 2 frt 50.

Szőnyegmaradék-nagy raktár. Olcsó ár.

Óriási szőrmearktár.

Külön felhívjuk a n. é. hölgyközönség b. figyelmét a most divatos bársonyokra fekete és szinesben, ruha és costumokra, dupla szélességben.

Állandó nagy raktár.

Rosenblüh H. és Tsa
divatüzlet
Szabadság-tér.

Fegyházban kötött harisnyák.

Igaz Sándor ékszer-, ezüstnemű és óraüzlete, **ARAD, Andrassy-tér** (Minorita-palota.)

Szelidan szabott árak! Széles választék briliáns-, arany- és ezüstékszerekben. Városi és megyei telefonaz 321. Alapitva 1902. évben.

Figyelmes kiszolgálás! Külön helyiségben 1. rendű chinaezüst áruk.

Üzletemet felosztatom

Az áru készletem mélyen leszállított árban kiárusítom. Hatóságilag engedélyezett kiárusításom már megkezdődött.

E héten

női glacé bőrkecstyük, kitűnő minőség, fekete, fehér és színes
75 krajcár párja.

Costüm kelmék
Ruha-szövetek
minden színben és feketék.

Vásznak, sifonok

Női és leányconfectio
Szőnyegek, függönyök, ágyterítők,
Szörme-árak óriási választékban.

Meglepő 5033
olcsó árban kaphatók,
amíg a készlet tart

Finom tenis flanellek széles áru 25 krajcár. Hölgy flanellek minden színben 35 krajcár.

Hoffmann Sándor

Arad, Színház-épület.
Kérem kirakataimat megtekinteni!

Vendéglő átvétel!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szíves tudomására hozni, hogy a

Park-vendéglő

helyiségét a mai napon átvettem, a hol saját vezetésem alatt a nap bármely szakában izletes ételek és tisztán kezel italok kaphatók. Figyelmes és pontos kiszolgálásról a n. é. közönséget előre is biztosítom és vagyok b. pártfogásukat kérve kiváló tisztelettel.

Kaiser Albert VENDEGLŐS.

Alkalmi vételek és eladások

Ékszer-tárgyakban

arany és ezüstművekben, Arad legnagyobb óra- és ékszerraktára

Deutsch Izidor

óras és ékszerész
Weitzer János-utca, Minorita-palota.

Zálogcédulák

arany és ezüstművek, gyémánt és briliáns tárgyak a legnagyobb árban megkaphatók vagy más tárgyak elcserejéért
TELEFON 435. TELEFON 438.

Hauszer K. Géza

hangszerkészítő

Arad, Deák Ferenc-utca 40. szám.
(Dr. Winter-ház.)

Van szerencsém igen tisztelt megrendelőmet és a nagyközönséget értesíteni, hogy

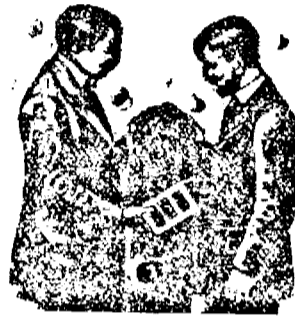
hangszer műhelyem

Deák Ferenc-utca 40. szám alatt van. — Raktáron tartok dus választékban mindennemű hangszereket. Elvállalok hangszer átalakításokat és javításokat legújantársabb árak mellett. Vidékre megrendeléseket leggyorsabban eszközölök. Szíves pártfogást kér kiváló tisztelettel

Hauszer K. Géza,

hangszerkészítő.

2801

Brünni szövetek

utárhák elkészítésére legolcsóbb gyári árakon kaphatók.

ETZLER és DOSTAL cégnél

BRÜNN 41.

6804

A tanult szövetség és az Állami tisztviselők egyesületének szállítója. Ha direkt a gyárból veszi a fogyasztó ezen szükségletét, sok pénzt takaríthat meg. Mindig új, modern szövetek mindenféle áron. A legkisebb méretet is küldjük

Dus minta válasszék megtekintésére bérmentve küldetük.

YOGHURT.

Dr. Floris Á. a kiváló fővárosi orvos és író a következőket írja „Miképen lehetünk hosszúéletűek” című művében.

A Yoghurt leghatalmasabb ellenfele a bél baktériumoknak, csökkenti, szabályozza egyszersmint a bélben való rothadást.

A vértestecskék jótékony munkáját fokozza, gyenge savi hatásánál fogva nagy segítségére van a gyomornak az emésztésben.

Ez az oka annak, hogy ez az étel legkönnyebben emészthető, mert a gyomorsavval egyesülve hatalmasan pusztítja a baktériumokat így a táplálék felszívódását is rohamosan elősegíti.

A vérben felszívódott és átalakult Yoghurt ezenkívül azt a legüdvösebb legszerencsésebb és számukra lenhasznosabb munkáját is fejt ki, hogy a véredényekben lerakodott vékony mézsréteget úgy a vastagabb mint a vékonyabb hajszáledényekben parányi szemcsékre oldja fel.

Az orvosi tudomány jelesei ajánlják mint egyetlen biztos szert, amely megóvja a szervezetet a korai megöregedéstől s amely meghosszabbítja az életet.

Ajánják gyomor és bél rendetlenségeknél, elerőtlenedett, lesóványodott vérszegény betögeknek rossz emésztés és vérszegénység stb. ellen.

Egy üveg ára 20 fill. Naponta friss készítmény kapható

FÖLDES KELEMEN-NÉL A R A D.

Popper Testvérek

ujjonnan megnagyobbított
áruházában

mélyen leszállított árakban e héten eladásra kerülnek:

- 1 vég 23 mtr Rumburgi vászon 4 85 kr.
- 1 vég 23 mtr cérna kanavász 5 95 kr.
- Angol szövet teljes ruhára 2 95 kr.
- Patent bársony ruhára és disznek minden szín — 65 kr.
- Ponger selyem minden színben — 65 kr.
- Louisien selyem minden színben — 48 kr.
- Hímzett blous — 97 kr.
- 5 drb len pohártörölő — 97 kr.
- 6 pár női vagy férfi harisnya — 97 kr.
- Női ing Madapolan hímzés — 97 kr.
- 12 drb batiszt vagy vászon zsebkendő — 97 kr.
- 1 drb kész alsólepedő varrás nélkül — 97 kr.
- Férfi vagy női emnyő — 97 kr.
- Tigris flanel takaró — 97 kr.
- 2 drb cérna ajour futó vagy millieü — 97 kr.
- 1 drb Jäger triko ing vagy nadrág — 97 kr.
- 1 drb 2 személyes rouge paplan 2 36 kr.

Vidéki rendelések pontosan eszközölköttek, meg nem felelőt visszaveszünk és a pénzt visszatérítjük.

5205

Popper Testvérek

Arad, Forray-utca
(Gróf Hunyady-palota.)

Megnyilt az új Angol Enyveshát Vállalat

Andrássy-tér 8. sz. alatt

(Minorlta templommal szemben)

5496

hol a legélethűbb mellképek már 2—3 órán belül elkészülnek. **12 darab 60 fillér.** Legkellemesebb ajándék hozzátartozóink részére. **Ujdonság enyveshát levelezőlapokban.** Remek kivitelben 6 drb. 1 kor. 20 fill. **Felvételek fénykép után is eszközöltetnek.**

GARAI NÁROLY
RÉZ ÉS VASBUTOR GYÁRA
ARADON
CÖZSEF-FÖNERŐZÉK-ÚT 11.
TELEFON 547.

5371

KÖNYVELŐ,

- aki magyarul és németül
- is ügyesen levelez, reprezentálásra képes,
- december 1-re, esetleg előbb is felvétetik egy iparvállalatnál.
- Ajánlatok „SZÉN ÉS CEMENT” jeligére
- Temesvár-főposta postrestánsra küldendők.

5590

Molnár Antal

épület- és butoresztációs

Arad, Kápolna-u. 3. sz. (saját ház.)

Felvállalja minden e szakba vágo munkák készítését, egymint modern lak- és boltberendezéseket, portál és épületmunkákat a legmegbízhatóbb kivitelben, a legolcsóbb árért.

Kész butorok legolcsóbb beszerzési forrása.

Szíves pártfogást kér kész szolgálattal 8951

Molnár Antal,
épület és műbutoresztációs.

Jó erkölcsű fiú tanulóknak felvétetik.

Husserl Manó

Arad, Szt.-Pál-utca 11. sz.
Telefon 348. szám.

Csatornázás és vízvezeték szerelő bádogos. Készít modern butor veretét. Fémcsiszolás, galvanizálás. (Nikkelezés, vörös és sárga rezezés, horgonyozás, ónozás, aranyozás, ezüstözés.) 8341

Galvanoplasztikai munkák

Beleket

5426

száraz és sóst mérszárosok és hentesek részére ajánlom legolcsóbb :: napi árakban. ::

Klein Gábor

bétkereskedő

Boczkó u. 11. szám.

FELHIVÁS!

A magyar irodalom és művészet minden ágában forrongások és megújulások idejét éljük. Új hitet, új célokat hirdetnek a holnaposok, kik a magyar költészet és zamatát akarják megőrizni. A női szépséget, melyben a költészet minden bája, elbűvölő harmoniája összpontosul, ugyancsak a modern kor fegyverével, ártalmatlan, kipróbált arckrémmel, szépitőszerezrel kell az ósdi vénülés ellen megvédelmezni.

A női szépség költészetének egyik kiváló eszközeivel, a törv. védett **Dr. Biró-féle Havasi Gyopár-**crémnel, ez a legnagyobb mértékben sikerült is.

A jelenkor modern női csaknem mindannyian használják a női szépség e biztos hatású eszközét.

A dr. Biró-féle HAVASI GYOPÁR-CRÉME ára :

Nagy tégely I K. — Mosdóvíz I K. — Szappan 70 f.

Főraktár: KOLOZSVÁR.

5993

Dr. Biró-féle gyógytár, Mátyás király-tér 6. sz.

Kapható ma már minden gyógyszertárban és drogériában.

Ősz haj nincs.

Minden haj megkapja eredeti színét, ha azt naponta egyszer

HAIRREGENERATORRAL

megnedvesítjük.

== Nagy üveg ára 2 korona. ==

Főraktár:

Földes Kelemen

gyógyszertára Aradon.

3 üveget ingyen láda és csomagolással bérmentve küld. 1524

Költözőkök figyelmébe!

Villamos világítási berendezéseket **csillárokkal**

együtt kedvező ártal feltételek mellett szerez és szállít

KOCH DANIEL

villamosszerszám és telefonberendezési vállalat

Arad, Deák Ferencz-u. 42.

Ha olcsón akar vásárolni

ugy keresse fel **Schwartzberger Manó** 1911
okvetlen mielőbb

Schwartzberger Manó

női felöltő áruházát

ARAD, Vörösmarty-utca 3. alatt,

hol legújabb divatu

női és gyermek

felöltők és szőrmeáruk

óriási választékban feltűnő olcsó

árban kaphatók.

Uj üzlet!

Tömeges pénztakarítást érhet el, ha **Czitter Dezsőnek** ujonnan megnyilt

VERSENY ÁRUHÁZÁ-BAN

Weitzer János-utca főpostával szemben szerzi be férfi és női, őszi és téli divatcikkeit u. m. csipkeszövetek, csipkék, selymek, női kosztümkelmék, francia flanel, barchet, férfiszövetek, ugyszintén női és férfi felöltő szövetek, melyek legjutányosabb gyári árakban vásárolhatók. **Mindenemű maradékok feltűnő olcsó árban lesznek árusítva.**

Kérem mindezekről vételkényszer nélkül mielőbb meggyőződni!

Szíves pártfogást kér:

CZITTER DEZSŐ

verseny áruháza.

5322

Uj üzlet!

Uj üzlet!

Csak a
minőség

6681

révén lett
világhírű
a valódi

PALMA
kaucsuk-cipősarok

A higienikus
**Palmakaucsuk
ágybetét**
minősége
elsőrangú

CERES-DÍJ-KIÍRÁS

K. 30.000.-

6893

Közkivánatra a végső határnap a pályázatok beküldésére vonatkozólag december hó 1-éig
meghosszabbított!

Természetesen jogában áll mindazon igen tisztelt vevőknek, aki már egyszer pályázatát betérjesztette, a meghosszabbított határidőig újabb szalagokat beküldeni, amelynek minden 5 darabjéért egy újabb sorsjegyszámot kap.

Gyors és pontos kiszolgálás!

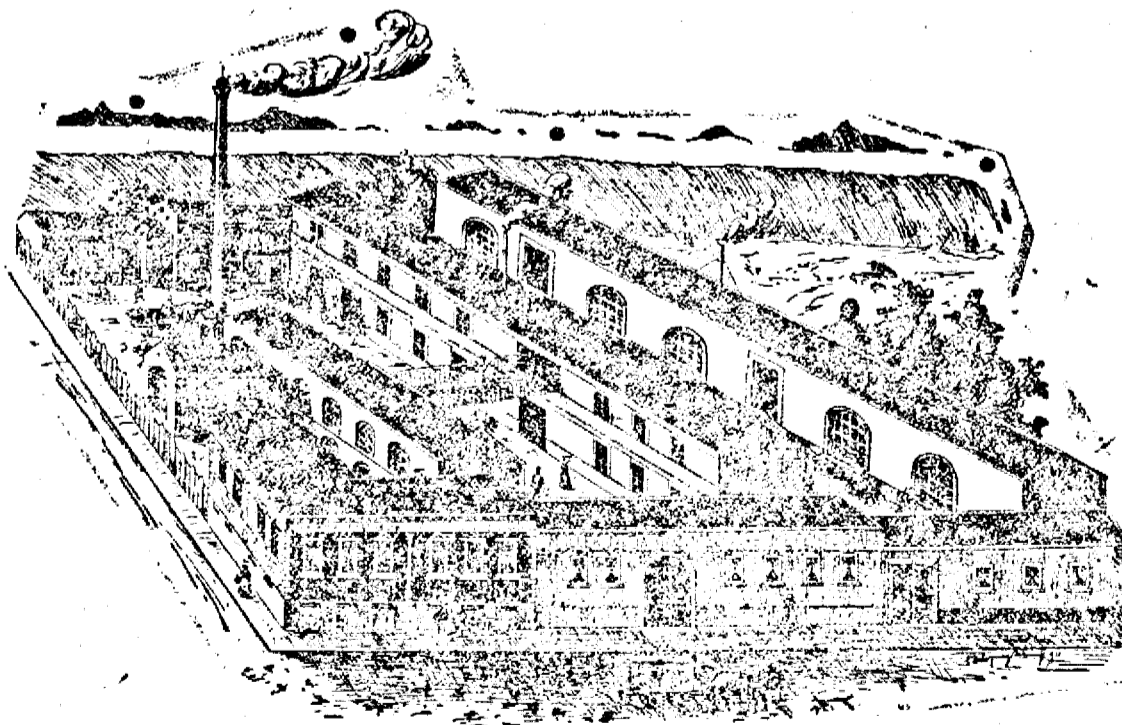
MÜLLER J. ÉS FIA

ruhafestő, vegytisztító és fehérnemű gőzmosógyára

Aradon, gyár és iroda: Tököly Imre-utca 38—40—42.

Alapított:
1858.

Mindennemű
**férfi és
női fel-
öltőket**
és
ruhákat
egészben fest,
vagy vegyileg
tisztít.

Telefon szám
459.

Ingeket, gallé-
rokat, kezelő-
ket, házi ruhát,
kelengyéket stb.
hőfeheren
(minden maró-
szer kizárása-
val) mos és fé-
nyesen vasal.

Helybell gyűjtőtelepek: JÓZSEF FŐHERCEG-UT 11. SZ., FORRAY-UTCA 20. SZ. ÉS ASZTALOS SÁNDOR-UTCA 2—3. SZ.
Vidéki gyűjtőtelepek: DÉVA, BRASSÓ, GYULAFEHÉRVÁR, SEGESVÁR, VAJDAHUNYAD ÉS SZÁSZVÁROS.

Szives pártfogást kér kész szolgálattal **MÜLLER J. ÉS FIA.**

Postaküldemények gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Rendkívüli olcsó árak!

Rendkívüli olcsó árak!

APRÓ HIRDETÉSEK

folytatása.

OKTATÁS.

Állandó tanfolyam:

Gépirás: az összes rendszerű gépeken. Gyorsírás: Gabelsberger-rendszer, levelező és vitairás. Könyvelés: egyszerű és kettős, amerikai. — Tágas, jól fűtött és világított új tantermeimben mérsékelt tandíj mellett minden hónapban új 3-3 hónapos kurzus veszi kezdetét. Jelentkezni bármikor lehet, mert a mulasztást különórákban, díjtalanul pótoljuk. Beiratkozni az egyes szakokra is lehet. Elsőrendű tanerők vezetése mellett, a jó eredmény elmaradhatatlan! Díjtalan, biztos állásközvetítés! — Ziffer Sándor írógépvállalata, József főherceg-ut 7. 4904

Ha nem tud aludni ne Bromot, de Vojtek és Weisz hírneves rovarporát vegye. II-3826

Biztosítom,
hogy nem bánja meg

ha finom 14 karátos arany ékszert, zseb és modern hárfa ütő inga-órát akar venni, vagy javíttatni,

ha felkeresi

ZINNER
VILMOS 8102

műórás és ékszerész üzlet

Forray-u. Szabadság-téri sarok-épületben.

FOGAK

és fogsorok aranyhidak és koronák ideálisan szépen, ragásra kitűnően, készülnek

HALMOS

fogászati műtermében Asztalos Sándor-utca 10. sz. sz. (Szabadság-tér és Asztalos Sándor-utca sarok,

Dr. Keppich

orvos ur házában.) Telefon sz. 638.

4271

A drezdai egészségügyi kiállításon megjelentek meggyőződtek arról, hogy az egészség megóvása céljából elsősorban az ivóvizet kell megfigyelni. Aki egészségét szereti, az ne igyék mást, mint a kitűnő gyógyhatású

gyógyi gyógy-és borvizet.

Főelárusító:

KARDOS MIKLÓS

ásványvízkereskedő.

Arad, Deák Ferenc-u. 36.

Telefonszám 647.

A vizet kívánatra házhoz és vidékre is szállítja.

Eladandó

egy teljesen jókarban levő 50 HP.

locomobil-gőzgép

szolid ár mellett.

Magyar Rézművek
Részvénytársaság

Zám (Hunyadmegye.)

HUNGARIA

CIM-, GÉPIRÓ, SOKSZOROSÍTÓ és VONA-LOZÓ VÁLLALAT

ARAD, BOCSKAY-TÉR.

TELEFON 318. TELEFON 318.

Állandó tanfolyam összes rendszerű gépgyorsírás és könyvelési szakmából vizsga bizonyítvánnyal. Tandíj havi 5 korona. Jelentkezni lehet bármikor. Elvállalunk mindenféle cím- és gépirási munkákat, sokszorosítást és vonalozást. Pontos, tiszta és gyors munka. **Utányos árak.**

Maison Ritscher

Arad, Salacz-u. I. II. em.

Az összes raktáron levő

eredeti Párisi modellek, trotteur leány- és gázkalapok leszállított árban :: kaphatók. ::

Mindenemű átalakítást gyorsan és jutányos áron végzek. Gyászkalapokat 4 óra alatt elkészítik.

Szíves pártfogást kér kiváló tisztelettel: 5613

Maison Ritscher.

Ezelőtt Bolezni Antal

CZERNÓCZKY M. I.

uri és női cipész-üzlete 3561

Salacz-utca 2. szám.

Hol mértékutáni rendelések legújabb francia vagy amerikai fazonban, legszebb kivitelben, jutányos árban készíttetnek.

Saját készítményű

cipőraktár

legújabb divat szerint.

A nagyérdemű közönség becses pártfogását kéri tisztelettel

Czernóczy M. I.

875—1911. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke az 1912. évben szükséges románcement szállítása iránt folyó évi november hó 27-én d. e. 10 órakor árlejtést tart.

Bánapénzül leteendő 200 kor. készpénzben, vagy elfogadható értékpapírokban.

Az árlejtésen részt venni csak írásbeli ajánlatokkal lehet.

Az írásbeli ajánlatok lezárta a szóbeli árlejtés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a 104 sz. szobában alulirotnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági széke az 1911. évi november hó 12-én tartott üléséből.

Zubor Andor s. k.
tb. főjegyző.

Használt

Ólom
megvételre keresetlik

Feltűnő olcsóságok!

Karácsonyi és újévi ajándékok legolcsóbb

beszerzési forrása

Az alant felsorolt árak újévig leltározás miatt leszállított árban kaphatók: Damaszt asztalom és ágykészletek, szőnyegek, vásznak, női- és férfi-szövetek, parchetek. stb.

MAUTHNER R.

olcsó áruház

5621 Hunyadi-utca 1. szám.

Nők legforróbb vágya SZÉPNEK LENNI!

Ezt legkönnyebben érhetik el a HAJÓS-féle IBOLYA-CREME használatával.

Ára 1 tégelynek 1 korona.

Kapható mindenütt.

Főraktár: HAJÓS ÁRPÁD
gyógyszertárában

Arad, Andrassy-tér 22. szám.

Hat gymnasiumot, vagy hat realiskolát, vagy hat polgári iskolát végzett fiatal embert
GYÓGYSZERÉSZ-GYAKORNOKNAK ELFOGAD

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszerész

Arad, Andrassy-tér 22. szám.

Ezen rovatban minden szó egy-
szori beiktatásának ára 4 fillér,
vastagabb betűkkel 8 fill.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Kiadóhivatal: József u. 12.
Kiadóhivatali telefon: 151. sz.
Szerkesztőség: 357. sz.

Apró hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban, időkről az apró hirdetések posta utalványon küldendők — a szövegről a szöveg eltér — avagy levélbélyegeken. Tudakozásul a hirdetés száma mindenkor közzendő. Levélbeli megkereséseknél, (a jellegű leveleket kivéve) felvilágosítással szolgál a kiadóhivatal, ez esetben, válaszbeli megkeresés csatolandó. Az apróhirdetések díja a szavak száma szerinti számítódik. Minden szó 4 fillér, vastagabb betűkkel 8 fillér. A legkisebb hirdetés 60 fillér. A vastagabb betűkkel kívánt szavak a kéziratban aláhúzással jelzendők. Az apró hirdetések előre fizetendők. A hirdetés a kiadóhivatali kívánságra díjazásul megegyezik. **HIRDETÉSEK ESTE FÉL 6 ÓRÁIG VÉTELEK FEL.**

LEVELEZÉS.

Egy kísérlet

Legendó hozzá, hogy a „Mimosa”-tej-crém csodás arcfinomító hatásáról meggyőződjön. Egy tégely ára 1 korona. Egy drb. szappan 70 fillér. Hánzu Nestor, Vöröskereszt Drogeria. 8621

J. 28.

Egész héten uton voltam, s nem volt alkalmam írni. Ma láttam a korzón, úgy látszik haragszik, pedig igazán nincsen oka reá. Édes kis anyukám, én magát éppen olyan nagyon szeretem, mint ismeretszolgunk kezdetén, de maga megváltozott. Utóbbi napokban sokat gondoltam magáczkára, éreztem csókját, hallani véltem kedves csacsogását, de sajnos, csak nem volt közelemben. Írjon édes picikém, mielőbbi viszontlátásig pacsiját csókolom. 5632

Női írók,

hajtjuk, legújabb, legdivatosabb mintákban Vojtek és Weisznál. II-3329

„Derék legény”

főpostára levél ment. 5616

A dohányzást

könnyen nélkülözhetjük, ha Mentholcigarettát veszünk. Egy drb. Kor. 1.20. Hánzu Nestor vöröskereszt drogeria. 1286

„Ella.”

Mi legyen az oka annak, hogy a jelzett helyen vasárnap nem jelent meg, hisz a levelét még szombat délután átvehette. Kérem szíves válaszát. 5612

Valódi francia

és angol illatszerek, hölgyporok, kölni vizek, arckrémek s más kosmetikai cikkek legnagyobb választékban Hegedüs Gyula kefe, pipere és illatszerek kereskedésében. 5451

Teljesen független,

fess uriaszony, szintén független, csakis igazi uriember barátságát keresi, kivel a hosszú téli estákat kellemesen eltölthetné. Csak plátói, teljesen érdeknélküli barátságról van szó, minden egyéb kizárva. Kérem, csakis magas állású, igazán művelt, distingvált modoru urak jelentkezzenek. Csak teljes címmel ellátott, komoly levelek vétetnek figyelembe Arad, főpostá postrestante „Komoly” jelige alatt küldendők. 5563

Orvosi előírásnak

megfelelő kötszerek, szülészeti cikkek és gummiáruk legjobb beszerzési forrása Hánzu Nestor, Vöröskereszt Drogeria. 8621

KIADO LAKÁS.

Ne írja ki

a kapujára, ha kiadó lakása van, mert sok fölösleges zaklatást zúdít magára s a lakóra. Hirdessen az

„Aradi Közlöny”

apróhirdetésnek „Lakás” rovatában és minden alkalommal, ha alkalmatlanság nélkül kaphat kedve szerinti lakót.

Gyermektelen

tisztviselő családnál egy csinosan berendezett különbejáratu butorozott szoba azonnalra is kiadó. Bővebbet Aulich Lajos-utca 7/e. alatt. — Ugyanott egy matt ebédlő kredenc alkalmi árban megvételre kerestetik.

Fényes parket

nyerhető Vojtek és Weisz hírneves parket-viasz használatával. II-3329

ALKALMAZÁST KERES.

Egy gyermektelen házaspár házmesternek ajánlkozik. A férfi szerelési munkában teljesen járatos és szakképes. Cim a kiadóhivatalban. 5567

ALKALMAZÁST NYER.

Gépbázkovácsot 5576

keresek Fűskuti gazdaságomba. Kornstein Ernő. Postafiók Ujarad.

Keresek

egy fiatal gyakornokot aki a kereskedelmi iskolákat végezte. Ajánlatok, vagy személyesen megjelenhetnek irodámban. Braun Ede fa-kereskedő Arad, Béla-tér 1. 5578

Italméréssel

egybekötött vegyeskereskedésem részére egy szerény igényű kezdő kereskedősegédet keresek. Javalmazás teljes ellátás és havi 30 korona. Ajánlatok bizonyítványokkal ellátva Apáti, u. p. Simonyfalva, Fischer Antal intézendők. 5603

Egy ügyes

kirakat rendező ajánlatát kérjük, Rosenblüh H. és Társa. 5589

Ügyes irodistának

azonnal felvétetik. Cim a kiadóhivatalban. 5624

Egy óvadékképes

kocsinjáró férfi kenyérfőnököt és Tököly-téri üzletébe egy elárúsító nőt keres Első Gyulai Házikenyer-sütőde, Tököly-tér 8. 5629

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Saját gyártmányu cipőket

ajánlunk a n. 6. közönségnek. Aki egy próbavásárlást eszközöl, meg fog győződni azoknak tartósságáról. Mértékutáni rendelések legpontosabban teljesítetnek. Aradi Cipészek Termelő Szövetkezete, Szabadság-tér 15. a „Piros csizmához.” 3451

Legújabb fa-dísz tárgyak

festésre, égetésre tarsó munkára, ékes kőkirakásra összes festészeti kellékekkel, gyári árban. Schweiczi festőminták tulkészlet folytán mélyen leszállított árban, kölcsönzésre is 30 fill. feljebb. Ablakpapír 80 fillértől feljebb. Minden díszműáru, imakönyv kedvezményes árban. Krausz Paulin, színház-épület. 4814

Czipő cecassio

leszállított árakkal Klein József czipőüzletében Petőfi-utca. Város, és megyei telefon 826. szám. 3725

Szagos lesz az utca

amerre jár, ha mosdó szappanját Vojtek és Weisznál vásárolja; 6 darab 1 korona. II-3320

Használt írógépek

kitűnő állapotban (4-es és 10-es Yost) Smith Premier (egy színű és három színű írás), 7. és 9. Remington, látható írásu Monarch, Oliver, Stearns, Adler, Barlok, Underwood, stb. egy évi jótállással, rendkívül olcsón eladók, esetleg kibérelhetők. (Vidékre is.) Nagy kelléktár az összes rendszerekhez. Ziffer Sándor írógép-vállalata Arad, József főherceg-ut 7. 3431

Borszivattyu

megvételre kerestetik. Teleky-utca 9. sz. 5617

Házbér könyvek

kaphatók Pichler Sándor könyv és papír kereskedésében Arad, Szabadság-tér 1. Telefon 308 sz. 2551

A világhírű amerikai

„Vera” cipők Aradon egyedül Buchsbaum és Társa cégnél szereshetők be, kinek sikerült az egyedárusítást urak, hölgyek és gyermekek részére megszerezni. 1921

Likőr aromák

mindenféle legfinomabb kávéházi likörök előállítására Vojtek és Weisznál. II-3529

Képekterekből 4301

legnagyobb választék, legjutányosabban lesznek elkészítve Fischer Mór üveg, porcellán, lámpa és díszmű-áru kereskedésében. Telefon 568. Üvegezést is elvállal.

ÜZLETEK.

Kiadó

sarok üzlethelyiség, szép világos, ugyanott 2 butorozott utcai szoba Luther Márton-utca 1. sz. a., esetleg azonnal is átvehető. 5188

Jó forgalmu kocsma

hozzá nagy istálló, országut mellett, eladó. Radnai-ut 16. 5616

Nemes fajú,

szép egyenes törzsű gyümölcsfák kaphatók a városi kertészetben. 5630

INGATLAN.

Eladó ház.

Schweidel József-utca 18 számú ház eladó. Bővebbet ugyanott. 5638

Eladó

Révai-utca 2. sz. ház. Bővebbet ugyanott. 5489

Eladó ház a Péczai-ut

12. sz. a. beltelkes félemeletes ház, szabad kézből eladó. Bővebb felvilágosítás özv. Barthl Jánosnál Rákóczi-utca 9. 5303

KÜLÖNFÉLE.

Két fiatalember

intelligens izraelita családnál felvétetik teljes ellátásra. Modern lakás, esetleg zongorahasználattal. Petőfi-uta 10. I. em. 4. ajtó 5393

Ügyes varrónő

házban és házon kívül ruha és fehérnemű varrást elvállal. Schnur Anna Bercesényi Miklós-u-31. 5581

Ügyes kárpicos

ajánlkozik e szakmába bármily kárpicos munkák pontos és kintű elvégzésére, úgy saját műhelyében, mint házakhoz is, legolcsóbb árak mellett. Vidékre árfelemlés nélkül. Stáhl M., Csernovits Péter-utca 8. sz. 2237

Férges baromfiak

megtisztulnak Vojtek és Weisz baromfi féreg porától. II-3506

Épület és díszmű bádogos

munkákat legjutányosabban készíti egy helyben, mint vidéken Diamant Jenő Weitzer- és Kazinczy-utca sarháza (Polgári iskolával szemben.) 3681

Férges baromfi ólak

teljesen megtisztulnak Vojtek és Weisz baromfi-féregpusztító szerrel. Siker garantírozva. II-4036